

İsrail'in Güç Kullanımı Esaslı Güvenlik Anlayışının Thomas Hobbes'un “Doğa Hâli” Kavramıyla Analizi

The Analysis of Israel's Security Understanding
Based on Use of Force with the Concept of
“State of Nature” Belonging to Thomas Hobbes

Zafer BALPINAR*

Öz

Bu çalışma, İsrail'in devletleşme sürecinden itibaren Filistinlilere yönelik olarak oluşturduğu güvenlik anlayışının, Thomas Hobbes'un güvenlik kavramını ele alış açısıyla analizini esas almaktadır. Güvenliğin kavramsal iz düşümü ortaya konduktan sonra Hobbes'un “doğa hâli” kavramı etrafında şekillenen güç kullanımı odaklı güvenlik anlayışının çerçevesi çizilmiştir. İsrail'in devletleşme süreciyle birlikte güvenliği anlamlandırma şekli, eylemlerine dayalı olarak tarihi akış içinde incelenerek, devamlılık ve değişim gözlemiyle birlikte tespit edilmiştir. Daha sonra İsrail'in güvenliği sağlama anlayışı ve davranışı, güç kullanımı bağlamında Hobbes'un yaklaşımıyla birlikte okunmuştur. Birlikte okumanın amacı; İsrail güvenlik anlayışındaki güç kullanma davranışının Hobbes'un “doğa hâli” kavramıyla açıklanıp açıklanamayacağını belirlemek ve bu kavram üzerinden İsrail'in güvenlik geleceğine ilişkin bir projeksiyon yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: İsrail, Güvenlik, Güç Kullanımı, Doğa Hâli, Thomas Hobbes.

* Dr., Marmara Üniversitesi, Orta Doğu Araştırmaları Enstitüsü. E-posta: zbalpinar@yahoo.com.

Abstract

This study aims at analyzing Israel's security understanding against Palestinians since the foundation of State of Israel with Thomas Hobbes's aspect of security. After revealing, the conceptual projection of the term of security, Hobbes's use-of-power-oriented-security-understanding that formed around the concept of "state of nature" was fixed. Israel's way of dealing with security, starting with the foundation, based on its actions within the stream of history, together with the observation of continuity and change, was ascertained. Then, Israel's security mentality and behavior in the context of use of force was read with Hobbes's approach. The goal of synchronized reading is to determine whether Israel's use-of-force-behavior in her security understanding can be explained or not through Hobbes's term of "state of nature" and to lay a projection regarding Israel's security future through this concept.

Keywords: *Israel, Security, Use of Force, State of Nature, Thomas Hobbes.*

86

Security
Strategies
Year: 9
Issue: 17

Giriş

İsrail Devleti'nin kuruluşu için seçilen coğrafyanın başkalarının da hayat alanıyla örtüşmesi, kazanan/kaybeden ikilemini kaçınılmaz kıldığından, kurucu düşüncenin amacına ulaşmasında çatışma, sürecin sonucunu belirleyici etmen olmuştur. Var olmak ifadesiyle nitelenen bu sürecin tüm içeriği, İsrail Devleti'nin bekası anlamı taşıyan güvenlik kavramının çerçevesini belirlemiştir. Güvenliği sağlama davranışı da olgusal ve algısal boyutta yer alan beklenti ile hedef arasındaki boşluğun doldurulması sırasında oluşturulmuştur.

Güvenlik kavramının zaman, mekân ve toplum bağlamında göreceliği söz konusu olduğundan ve algısal olarak kapsamı daraltılıp genişletilebildiğinden, İsrail Devleti'nin güvenlik anlayışının çerçevesinin çizilebilmesi için, öncelikle güvenlik kavramından uluslararası ilişkiler literatürü bağlamında ne anlaşılması gerektiği ortaya konmuştur. Sonraki aşamada, İsrail'in güvenlik anlayışının

şekillenmesinde temel belirleyici olan güvensizlik duygusunun kapsamının ve bu kapsamın etkisinde üretilen güvenliği sağlama davranışının açıklanmasında Thomas Hobbes'un "doğa hâli" kavramı seçilmiştir. Bu kavramın açıklayıcı çerçeve seçilmesindeki ana amaç; ben merkezli güç kullanımını yöntem olarak benimsemesidir. Kavramın İsrail'le ilişkisi, devletleşme sürecinden itibaren bu yöntemi güvenlik sağlama anlayışı ve davranışı olarak tutarlı ve sürekli olarak uygulamasıdır. Devletleşmeyle başlayıp günümüze uzanan süreçte güç kullanımında devamlılığın irdelendiği bölüm ise, subjektiflikten uzak kalmak için bir doğrulama parkuru olarak kullanılmıştır.

Güvenlik Kavramı

İnsan, bekası için güç kullanımına ilişkin bilgi üretmekte ve üretilen bu bilgiyle bulunduğu ortamı kontrol edip, güvenliğini sağlamaktadır.¹ Bu ifadeden hareketle güvenliğin hem beka ve ilerlemeyi sağlayacak istikrarlı ortamın sağlanmasına yönelik bir kurgu olduğu, hem de var olma ve varlığını sürdürme davranışı olduğu söylenebilir. İçeriğinin ise, tanımlayan kişi ve toplum ile konjonktüre göre değişmekle birlikte insan ve toplum hayatının psikolojik, sosyolojik, politik ve ekonomik yönlerini kapsadığı kabul edilebilir.² Duygusal içeriği de risk ya da tehlikeye maruz olmama, şüphe, endişe ve korku yaşamama olarak tanımlanabilir.

Çerçevesi çizilen kapsam dâhilinde güvenliğin, başka ulusların arzularının hedefi olmanın yanı sıra kendi kendine yaratılan korku ya da beklentilerin de hedefi olmak şeklinde bir içeriğe sahip olabileceği öngörülebilir. Güvenlik aynı zamanda, bir ihtiyaç ve mecburiyet olduğu ölçüde toplumsal algıya dayanan kümülatif organize bir tepki de olduğundan, kavramsallaştırılması için kişi veya toplumun varlığını ne biçimde tanımladığının ve bu tanım doğrultusunda hangi beklentiler içinde olduğunun ortaya konması gereklidir.³

¹ Andrew Edgar, *Habermas: The Key Concepts*, Routledge, New York, 2006, ss. 10-11.

² Beril Dedeoğlu, *Uluslararası Güvenlik ve Strateji*, Derin Yayınları, İstanbul, 2003, ss. 21-22.

³ *A.g.e.*, s. 23.

Güvenliğin dinamikleri, ulusların kimliklerini ve yaşamlarını sağlamak için maruz oldukları tehditler ve bu tehditlerin bertaraf edilmesi arasındaki etkileşimden doğmaktadır.⁴ Yani güvenlik olgusundan bahsedebilmek için varlığın korunması ve sürdürülmesi için içsel ve/veya dışsal tehdidin varlığı ile bunlara ilişkin algılamaların mevcudiyetine ihtiyaç vardır. Bu da güvenliğin, amaca ve beklentilere yönelik bir tanımlama ve kurgusal ilişkilendirmeye dayalı bir kavram olduğunu ortaya koymaktadır.⁵

Ölüm kalım meselesi düzeyine yükseltelen fiziksel, siyasi ve sosyal tehditler müşterek bir güvenlik algısına neden olur. Meydana gelen algıyla orantılı şekilde kaynakların seferber edildiği, en yüksek güven duygusunu sağlayacak uygulama ve kurallardan oluşan açık veya gizli bir kurgu bütünü de güvenlik davranışını oluşturur.⁶ Reaksiyon olarak tehditlerin dışta ve içte ortadan kaldırılması hatta önleyici saldırıyla tehlike oluşturmadan ortadan kaldırılması stratejisi izlenebilir. Stratejinin her aşaması, kendinden yola çıkıp ötekinin konumunu tanımlayarak, bir tez-antitez ilişkisiyle beslenebilir.⁷

Bu genelleme çerçevesinde güvenliğin, var olmaya ilişkin amaçları, varlığını kabul edilebilir kılmayı hedefleyecek politikaları ve yaşamsal mevcudiyetini kalıcılığa taşıyacak ideolojik amaçları kapsadığı, aynı zamanda bir beklenti ve ideal olduğu, bazen de ulaşılması zorunlu bir amaç konumunda bulunduğu söylenebilir.

⁴ Barry Buzan, *The European Security Order Recast*, Pinter Publishers, London, 1991, s. 3.

⁵ Beril Dedeoğlu, *Uluslararası Güvenlik ve Strateji*, Derin Yayınları, İstanbul, 2003, ss. 23-24; Roger Carey, "The Contemporary Nature of Security", *Issues of International Relations*, Ed. Trevor C. Salmon, Routledge, New York, 2000, s. 51.

⁶ Baruch Kimmerling, "The Social Construction of Israel's National Security", *Democratic Societies and Their Armed Forces: Israel in Comparative Context*, Frank Cass, London, 2000, ss. 218-219.

⁷ Robert Dorff, "The Search For National and Homeland Security: An Integrated Grand Strategy", *Terrorism and Homeland Security*, Ed. Paul R. Viotti, Michael A. Opheim, CRC Press, Florida, 2008, ss. 25-27.

“Doğa Hâli” Kavramı Bağlamında Thomas Hobbes’un Güvenlik Yaklaşımı

Thomas Hobbes (1588-1679), oluşturduğu kavramsal çerçevede ferdî düzeyden yola çıkarak “doğa hâli”ni güvensizliği, “toplum hâli”ni ise güven ortamını ifade için kullanmıştır. Ona göre doğadaki canlılar buldukları ortamda şartlar imkân verdiği sürece kendi beklentileri doğrultusunda davranma özgürlüğüne sahiptirler.⁸ Hobbes, böylesi bir ortamda canlının varlığını sürdürebilmenin rasyonel esaslarını ortaya koymak için “doğa hâli” kavramına başvurmuştur. Bu kavrama rasyonel olan her şeyi eklemiş, gerçekliği subjektif olarak ele almış ve grupların suni anlaşmalarla oluşturulduğunu var saymıştır. Yani “doğa hâli”ni doğuştan bir edininim, “toplum hâli”ni ise bir kurallar bütünü kabulü ve güvenlik ile üst otoriteye boyun eğmek arasında karşılıklı bir ilişki olarak görmüştür. Yaptığı ilişkilendirme bağlamında “doğa hâli”ni politika ve ideoloji dışı bir durum olarak değerlendirmiştir.⁹

Hobbes’un çizmek istediği kavramsal alanda insan, kendi varlığının devamlılığını sağlayan bir mekanizmadır. Yaşamsal faaliyetlerin çıkış noktası ise bedenini koruması ve güçlendirmesidir. Devamlılık gösteren bir refah arayışı da insan faaliyeti için diğer bir zemindir.¹⁰ Buna göre “doğa hâli” konumundaki insan, doğuştan kötü, ben merkezli ve çıkarlarıyla motive olan bir yapıdadır. Ancak tüm insanlar doğal olarak saldırgan değildir. Hobbes, saldırganlığın nedenini daha fazla güvenlik talebi ve rekabet ihtiyacıyla açıklamakta ve saldırgan olmalarını gerektiren şartların etkisi altında insanların

⁸ Edwin Curley, “The State of Nature and Its Law in Hobbes and Spinoza”, *Philosophical Topics*, Spring 1991, Cilt: 19, Nu. 1, ss. 102.

⁹ James Youngblood Henderson, “The Context of the State of Nature”, *Reclaiming Indigenous Voice and Vision*, Ed. Marie Battiste, UBC Press, Toronto, 2000, ss. 15; Edwin Curley, “The State of Nature and Its Law in Hobbes and Spinoza”, *Philosophical Topics*, Spring 1991, Cilt: 19, Nu. 1, s. 101.

¹⁰ David P. Gauthier, *The Logic of Leviathan: The Moral and Political Theory of Thomas Hobbes*, Oxford University Press, New York, 1969, s. 7.

tutarlı rasyonel çıkarımları olduğunu öngörmektedir. Bu kavrayış şeklinin diğer insanlarla olan ilişkilere yansımaları ise “insan insanın kurdudur” ifadesinde karşılık bulan, herkesin herkesle savaştığı bir ortama denk gelmektedir. Ancak bu ortam, fiilî bir durumdan ziyade kurgusal nitelikte olup, var olma ve varlığını devam ettirme beklentisinin sürekliliğine işaret etmekte, bunu elde etmek için de çatışmanın varlığının farkında olmayı ve çatışmaya başvurabilmeyi esas almaktadır.¹¹

Aynı paralele Hobbes, çatışmaya götüren arzuların irrasyonelliğine de vurgu yapmıştır. Bir insanın rasyonel olması diğerinin de olmasını temin etmeyeceğinden, rasyonel insanların çatışmaya hazır olmasını, “doğa hâli”nin bir parçası olarak görmüştür.¹² Hobbes’un yaklaşımıyla varmak istediği nokta, insanı ve toplumu güven içinde olduğu bir statüye kavuşturmaktır.¹³

Hobbes, zayıf olsa bile insanı, kendisi ile aynı tehlikeler altında bulunan diğerleriyle birleşerek tehlikeyi ortadan kaldıracak güçte görmüştür. Bir çeşit fiziki eşitlik olarak ifade edilen durum, insanların zekâlarının eşitliğinde de bahse konu edilmiştir. Ancak buradaki durum, “birlikten güç doğar” mantığından ziyade aynı bencillik seviyesine (doğa hâli) sahip, zeki olarak eşit konumlandırılan insanlar arasında rekabetin olacağı şeklinde anlaşılmalıdır. Hobbes’a göre eğer insanlar eşit kabul edilmezse, zayıf olan güç mücadelesinde rekabet etme şansına sahip olamaz. Hobbes, eşitlik ve rekabet kavramlarını birlikte okurken, insanı öldürme ve öldürülme kırılma noktasına sahip olarak da değerlendirmiştir. Eşitsizliği ise taraflardan birinin kendini daha zeki veya talepkâr görmesi, adaleti kendi gücünün devamı olarak ele alması şeklinde açıklamıştır. Bu ilişkilendirme, güvenliğin

90

Security
Strategies
Year: 9
Issue: 17

¹¹ Frederick Copleston, *Felsefe Tarihi: Hobbes ve Locke*, Çev. Aziz Yardımlı, İdea Yayınevi, İstanbul, 1998, ss. 40-41; David P. Gauthier, *The Logic of Leviathan: The Moral and Political Theory of Thomas Hobbes*, Oxford University Press, New York, 1969, s. 16.

¹² James Youngblood Henderson, “The Context of the State of Nature”, *Reclaiming Indigenous Voice and Vision*, Ed. Marie Battiste, UBC Press, Toronto, 2000, s. 16.

¹³ Edward Craig, *Knowledge and The State of Nature*, Oxford University Press, New York, 1990, s. 9.

güçlünün hakkı olmasını sağlayacak bir anlayışı açığa çıkarmıştır.¹⁴

Dolayısıyla güvenliğin rekabetin konusu olması durumunda, düşmanlık ve çatışma, "doğa hâli"nin bir ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Ortam güvensizlikle tanımlı hâle gelmektedir. Böyle bir ortamda, hatta böyle bir ortamın potansiyel teşkil etmesi durumunda, düşmana karşı her faaliyet, mübah bir pozisyon almaktadır. Hobbes'a göre bunun nedeni; güvensizlik kavramının çatışmanın bir başka ifadesi olmasıdır. Aktör bu durumda güvenliğini sağlamak, yani varlığını sürdürmek için mücadeleye girişmek durumundadır. Mücadelenin sınır tanımaz şekilde yapılması ve sonuç odaklı olması, çatışmayı taraflar için bir bakıma meşru kılmaktadır. Tarafların aynı amaç için savaş verdiği bir ortamda ise birinin güç kullanımını arttırarak, diğer taraf üzerinde üstünlük sağlayacağı bir yapı kaçınılmazdır.¹⁵

Yapıyı kaçınılmaz yapan ve bu formda kalmasını sağlayan kavramı "güç" olarak konumlandıran Hobbes, varlığını devam ettirme mekanizmasının işlevinin güç kullanımıyla sağlandığını ileri sürmektedir. Hobbes kavrayışına göre güç; gelecekteki beklentilere ulaşmak için bugün sahip olunan kaynaktır. Bu nedenle yaşamsal faaliyet devam ettiği sürece daha fazla güç arayışı da devam edecektir.¹⁶ Ortaya konan ilişkilendirme, güvenlik üzerinden yapılan rekabeti hem tehdide ve düşmana eşitleyen bir denkleme, hem de güvensizliğin anlamını tanımlı hâle getirmektedir. Meydana gelen yapının bir diğer yan ürünü de kazanmak için saldırgan davranışı tetiklemesi ve neticede önleyici saldırı yöntemini mücadele araçları arasına almasıdır.

¹⁴ James Youngblood Henderson, "The Context of the State of Nature", *Reclaiming Indigenous Voice and Vision*, Ed. Marie Battiste, UBC Press, Toronto, 2000, s. 16; David P. Gauthier, *The Logic of Leviathan: The Moral and Political Theory of Thomas Hobbes*, Oxford University Press, New York, 1969, s. 13, 15.

¹⁵ Thomas Hobbes, *Leviathan*, Çev. Semih Lim, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2008, ss. 92-93; Edwin Curley, "The State of Nature and Its Law in Hobbes and Spinoza", *Philosophical Topics*, Spring 1991, Cilt: 19, Nu. 1, s. 101.

¹⁶ David P. Gauthier, *The Logic of Leviathan: The Moral and Political Theory of Thomas Hobbes*, Oxford University Press, New York, 1969, ss. 8-9, 14.

Çatışmayı rekabete bağlayan anlayış, insanın kaybetme korkusu, güvensizlik ve diğerlerinden üstün olma talebiyle yakından ilişkilidir. Bu etmenler insanı daha fazla edinim sağlamaya, güvenliğini sürdürülebilir kılmak için mücadele etmeye ve ötekileştirdiği diğerine karşı tavır almaya yönlendirmektedir. Sonuçta rekabetin kaotik ortamında ahlaki doğrular ve yanlışlar göz ardı edilebilir hâle gelmektedir. Ortamı düzenleyecek bir otoritenin yoksunluğu veya düzenleme kabiliyetindeki zaaf, ortamı “doğa hâli” ile tanımlı çerçevede tutmaktadır. Hayatta kalabilmek temel öncelik olurken, rekabet kendi güvenliğini sağlamayı seçeneksizlik hâline getirmekte, diğer tarafın yok edilebilir kabul edilmesini kolaylaştırmakta, çatışmayı olağan bir duruma indirgemektedir. Şiddet ortamını ileriye taşıyan unsurların başında yok olma (ölüm) korkusu yer almaktadır. Bu, bir yandan endişe kaynağı olduğundan aşılması gereken bir husus, diğer yandan da yaşam çabasını daha güçlendirdiği için çatışmacı mücadeleyi canlı tutan bir motivasyondur. Böyle bir ortamda güvenliğin tek kaynağı tarafların kendi öz varlıklarıdır. Geline aşamada en fazla güce sahip olan ve onu kullanan, rekabetin sonucunu belirleyecektir. Eğer mücadele silah kullanımı esaslıysa güç kullanımı ve hile, doğal araçlar olmaktadır. Böylece, sadece kendi varlığını kabul etme davranışının açığa çıkması kolaylaşmaktadır. Hobbes’a göre herkesin herkesle düşman olduğu bir ortam paralel olarak “savaş zamanı”dır. Bu zamanın temel tanımlayıcısı, güç kullanımı üzerinden güvenliği sağlama anlayışıdır. Yine bu süreçte mülkiyet kavramına yer olmadığından herkes kendi payına ne alabiliyorsa ve ne kadar süre elinde tutabiliyorsa o vardır.¹⁷

Ortaya konan şartlarla tanımlı bir ortamda güvenliğin temini için gerekli iki temel unsur da; tehlikelerin farkında olmak ve hazırlık yapmak şeklinde açıklık kazanmaktadır. Hobbes, düşman karşısında güvenliğin sağlanması hangi yolla mümkün olabiliyorsa (silah veya

¹⁷ Thomas Hobbes, *Leviathan*, Çev. Semih Lim, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2008, ss. 94-96; James Youngblood Henderson, “The Context of the State of Nature”, *Reclaiming Indigenous Voice and Vision*, Ed. Marie Battiste, UBC Press, Toronto, 2000, s. 16.

hile) o yolu mübah görmektedir. Güvenlik için eşiği; diğer tarafın tehlike yaratamayacağı seviyeye düşürülmesi olarak belirlemektedir. Olmasından korkulan şeyin gerçekleşmemesi için atılacak adımları da bir tercih değil, bir yükümlülük olarak ele almaktadır.¹⁸

Hobbes'un kuramında herkesin, tam anlamıyla kendi varlığını ön plana çıkaracağı bir ortamda yok olma korkusuna sahip olacağı temel kabuldür. Korku hâlinin görünüşü ölüm duygusudur. Bu duyguyu bastırmak için insan buna neden olan ortamı ortadan kaldırma gayretinde olurken, iyi ve kötü kavramları da bu mücadele çerçevesinde anlam kazanmaktadır. Hobbes'un ölüm duygusuna (varlığını sürdürememe endişesi de denilebilir) getirdiği çözüm, herkesin kendine ait gördüğü şeyler üzerinde hakkını kaldırmasıdır. Yapılacak fedakârlığın temini ve devamlılığı için ise bir üst otoritenin gerekliliği söz konusudur. Yani özgürlük, kendi öz beklentilerinden güvenliğin elde edileceği düzeyde kısıtlanmak anlamına gelmektedir.¹⁹ Aksi durum, güvenliği yalnızca çatışma sonrasında elde edilecek galibiyet üzerinden ulaşılabilecek bir değer konumuna getirmektedir.

Hobbes için kötülük kavramı önemlidir. Zira insan bu kavrama akli yoluyla ulaşmaktadır. Bu farkındalık, insanı harekete geçirmek için bir motivasyon konumundadır. Kötü kavramı, iyi olmayan diğerine karşı kendini koruma anlayışını da belirginleştirmekte, hatta cesaretlendirmektedir. Bu kavram, "doğa hâli" ile bir araya getirildiğinde, kendini korumak, birincil öncelik düzeyini teşkil etmektedir. Kavrayış böyle olunca kendini korumak dışında bir ahlaki yasayı tanımlamak anlamsızlaşmakta, en güçlünüki dışında bütün kurallar geçersiz kalmaktadır.²⁰

Hobbes, "doğa hâli"ni kaotik ortamlarla ilişkilendirirken, bu ortamı düzenleyecek bir otoritenin yokluğunu şart olarak tanımlamıştır. Bu

¹⁸ Thomas Hobbes, *Yurttaşlık Felsefesinin Temelleri*, Çev. Deniz Zarakolu, Belge Yayınları, İstanbul, 2007, ss. 174-176; David P. Gauthier, *The Logic of Leviathan: The Moral and Political Theory of Thomas Hobbes*, Oxford University Press, New York, 1969, s. 15.

¹⁹ Torbjon L. Knutsen, *Uluslararası İlişkiler Teorisi Tarihi*, Açılım Kitap, İstanbul, 2006, s. 144.

²⁰ *A.g.e.*, ss. 142-143.

otorite herkesin herkesle savaşmasını önleyerek, yani “doğa hâli”nin yaşam felsefesine dönüşmesini engelleyerek, ilişkilerin bir düzen içinde olmasını sağlayacaktır.²¹ Otoritenin yokluğu, düzenleyici bir üst yapının olmamasının yanı sıra bu yapının fonksiyon icra edememesi ve “doğa hâli”ndeki tarafların kendisini tanımaması şeklinde de anlaşılmaya uygundur. Belirleyici olan “doğa hâli”nin devam edip etmediğidir. Etmesi hâlinde, her toplum kendi güvenlik ihtiyacını kendi şartlarına ve değerlerine göre belirleyeceği bir karar verme mekanizmasına sahip olacaktır. Bu mekanizma da kendini mevcut düzenden soyutlayarak, kendine has bir yaşam katmanı yaratacak, kendini sadece kendine ait duygu ve düşünce yapısı içine hapsetmiş bir davranış şekli ortaya çıkaracaktır.

Gerek dış gerekse iç güvenliğin temel ihtiyaç olarak konumlandırılması ve ikame edilebilecek bir pozisyona yerleştirilmemiş olması, Hobbes’un güvenlikle ilgili kurgusunu, sıfır toplamlı oyun mantığıyla ele aldığı kanıttır. Güvenliği sıfır toplamlı olarak ele almasının bir diğer nedeni de daha fazla güvenlik talebinin rekabet edilen tarafı bedel ödemek durumunda bırakmasıdır. Bu tespit, Hobbes’un barışı düşmanların birbirlerini izlediği bir süreç olarak görmesiyle ve tekrar pozisyonları değerlendirme aşaması olarak ele almasıyla doğrulanmaktadır.²²

Hobbes’un var olma ve varlığını devam ettirme mücadelesi kapsamında ele aldığı “doğa hâli”, bireyden ziyade bireyin kendini tanımladığı toplumun devamlılığını esas almaktadır. Bu çerçevede ise, sonuca yönelik bir gidiş yolunu takip eden güç kullanımı da dâhil olmak üzere, tüm yöntemleri ahlaki bir engelleme olmadan kabul eden bir anlayışı açığa çıkarmaktadır. Bir bakıma güvenlik, güvensizlik ortamını ortadan kaldıracığı düşünülen araçların, yöntemlerin, hak ve yetkilerin sınırsız olarak kullanılabilmesi olarak görülmektedir.

²¹ Hedley Bull, *The Anarchical Society*, Columbia University Press, New York, 1977, ss. 47-51.

²² Thomas Hobbes, *Yurttaşlık Felsefesinin Temelleri*, Çev. Deniz Zarakolu, Belge Yayınları, İstanbul, 2007, ss. 98, 173-175; David P. Gauthier, *The Logic of Leviathan: The Moral and Political Theory of Thomas Hobbes*, Oxford University Press, New York, 1969, s. 16.

Oluşturulan ilişkilendirme, aynı zamanda "güvenlik=yaşam sahasının korunması ve tercihen genişletilmesi" denklemini de tanımlı hâle getirmektedir.

İsrail'in Güç Kullanımı Bağlamında Güvenlik Anlayışı

İsrail Devleti'nin kuruluşunun hemen öncesinde, BM Taksim Planı (181/1947) ile tahsis edilmiş yaşam alanında kendi varlığına karşı olacak tüm yerel ve yabancı unsurlar düşman olarak tanınmıştır.²³ Düşmana karşı mücadele şekli de Filistin topraklarının silahla ele geçirilmesini savunan revizyonist görüş üzerine tesis edilmiştir. Arap devletlerinin saldırganlığı olarak nitelenen çatışma ortamında güç kullanılarak cevap üretilmesi temel strateji olmuş, güvenlik ihtiyacının belirleyicileri olarak çatışma ve beka kavramları ön plana çıkmış, güç kullanımı güvenliği tanımlar şeklinde kullanılmıştır.²⁴

Taksim Planı yürürlüğe girdiğinde ise güvenlik kavramı, üzerinde rekabet edilen, sıfır toplamlı bir oyuna dönüşmüştür. Tarafların kendilerini çatışmayla tanımlamalarıyla da güvensizlik ortamı, savaş ortamıyla birlikte anılmıştır. Ortaya çıkan tablo doğrultusunda tehdit görülen unsurlarla anlaşmaya çalışmak, zaman kaybı olarak görülmüş ve çatışmanın güvenlik ortamını belirleyen etmen olmasının önü açılmıştır. Arap devletlerinin Filistinlilerin yanında yer almaları ve İsrail Devleti'nin varlığını reddetmeleri, çevrenmişlik ve yok olma kaygısını yükselterek güvensizlik duygusunun kuvvet çarpanı hâline getirmiştir.²⁵

Gelinen aşamada, çatışmanın sonucuna gücün karar vereceği ve bu gücün İsrail Devleti'nin bekasıyla doğrudan ilişkilendirildiği açıklık

²³ Joseph Heller, *The Birth of Israel 1945-1949: Ben Gurion and His Critics*, University of Florida Press, Gainesville, 2003, ss. 256-259.

²⁴ Shlomo Ben-Ami, *Scars of War, Wounds of Peace: The Israeli-Arab Tragedy*, Oxford University Press, Oxford, 2006, ss. 34, 217-220, 225-226.

²⁵ Rashid Khalidi, "The Palestinian and 1948: The Underlying Causes of Failure", *The War For Palestine: Rewriting The History of 1948*, Ed. Eugene L. Rogan, Avi Shalim, Cambridge University Press, Cambridge, 2001, ss. 15-16.

kazanmıştır. Güç kullanımı statüsünün korunmasının barıştan daha önemli olması, düşmanın yalnızca güç kullanımından anlayacakları tezi ve kendi askerî gücüyle elde edilebilecek caydırıcılığın var olma mücadelesinin temelini teşkil ettiği inancı, bu dönemin temel güvenlik yaklaşımları olmuştur.²⁶ Bu yaklaşımlar üzerinden güvenlik kavramının içeriği oluşturulurken, toplumun çözümsüzlüğe ve çatışmanın kaçınılmazlığına ikna edilmesi büyük önem arz etmiştir.²⁷ Böylece güvenlik sorunu çözümünde güç kullanımı, seçeneksizlik üzerinden mecburi bir kabul hâline de getirilmiş ve anlaşma, çatışma çözümü olmaktan çıkarılmıştır.²⁸

Çerçevesi çizilen güvenlik ihtiyacına yönelik cevap üretecek silahlı örgütlenmenin (Hagana, Stern, Irgun) taktik düzeydeki hedefi; düzenli ve paramiliter güçlere karşı Taksim Planı ile tahsis edilen toprakları elde tutmak ve sınırlar ile yerleşim yerlerini savunmak olmuştur.²⁹ Güvenliği sağlayacak asgari şart da düşman bölgelerini silahlı mücadeleyle ele geçirmek anlamına gelen “ileriden savunma” olarak tespit edilmiştir.³⁰ İleriden savunma prensibi, Deir Yasin saldırısı bir sembol olmak üzere, benzer saldırılar sonucu yerel nüfusun güç kullanarak ötelenmesi yaklaşımıyla güçlendirilmiştir. Yaşam alanının temizlenmesinde güç kullanımının geldiği düzey, terminolojik tanımlamayı nihai olarak “saldırgan savunma” kavramına dönüştürerek, bu ifadeyi güvenlik anlayışının belirleyici argümanı yapmıştır.³¹

²⁶ Ofira Seliktar, *New Zionism and The Foreign Policy of Israel*, Croom Helm, London, 1986, s. 62.

²⁷ Avi Shlaim, *The Iron Wall: Israel and Arab World*, W.W. Norton, New York, 2001, ss. 18, 36-39, 97.

²⁸ Fred J. Khouri, *The Arab-Israeli Dilemma*, Syracuse University Press, Syracuse, 1985, ss. 100, 137.

²⁹ Netanel Lorch, “Plan Dalet”, *From Haven to Conquest*, Ed. Walid Khalidi, The Institute For Palestine Studies, Washington, 1987, s. 756.

³⁰ Efraim Karsh, *The Arab-Israeli Conflict: The Palestine War*, Osprey Publishing, Oxford, 2002, ss. 34, 42.

³¹ David Tal, *The War in Palestine 1948: Strategy and Diplomacy*, Routledge, New York, 2004, ss. 60-61, 63, 92, 124-125.

Kurgulanan mekanizmada, çatışmanın seçeneksizliği esas alındığı için yüksek tehdit algısının, var olma mücadelesinin motivasyonu ve haklılığını arttıran bir durum olarak kullanılması kolaylaşmıştır. Yüksek şiddet, beka mücadelesi anlayışının devamlılığı ilkesini de ortaya çıkarmıştır. Bu da güvenlik konseptinde, vur kaç eylemlerinden toprakların ele geçirilmesine ve askerî üstünlüğün hâkim kılınmasına yönelik eylemlere doğru bir değişime neden olmuştur. Saldırgan savunma yaklaşımı bu süreçte güç eşitsizliğinin çözümü olarak kullanılmıştır.³²

Devletleşmeyle birlikte (15 Mayıs 1948) güvenlik, devletin gücünün tartışmasız olarak çatışılan taraflarca kabulünü sağlayacak bir caydırıcılık üzerinden kurgulanmıştır. Caydırıcılık için de güç kullanımına dayalı ilk reaksiyon ve bunun düşman üzerinde bırakacağı etki ön plana çıkarılmıştır. Bu yaklaşım, Filistinlileri öteleyerek yeni güvenlik basamakları oluşturulmasını sağlarken, çevrelenmişlik duygusunun kırılmasına da yardım etmiştir. Yine bu yaklaşım, savaşlar arasındaki düşük düzeyli çatışma dönemlerinde hem İsrail'in güvenlik politikasını güç kullanımı üzerinde yürüteceği konusunda düşmanı ikna etmeyi amaçlamış hem de toplumun duygu durumunu çatışmacı düzeyde tutmuştur. Böylelikle düşmanın sürekliliği kabulü daha kolay yaşatılmış, güvenlik mantığının sıfır toplamlı karakterden uzaklaşmasına engel olunmuştur.³³ Devletleşme döneminde oluşturulan bu anlayış, hâlen milis yapısına sahip ordu konseptinde devam ettirilmektedir.³⁴

³² Benny Morris, *Righteous Victims: A History of The Zionist-Arab Conflict 1881-1999*, Alfred A. Knof, New York, 1999, ss. 191, 196, 213-214.

³³ Israel Tal, *National Security*, trans. Martin Kett, Praeger, Connecticut, 2000, ss. 51-52, 123-126; Livia Rokach, *Israel's Secret Terrorism: A Study Based on Moshe Sharett's Personal Diary and Other Documents*, AAUG, Massachusetts, 1986, ss. 46-47; Benny Morris, *Righteous Victims: A History of The Zionist-Arab Conflict 1881-1999*, Alfred A. Knof, New York, 1999, ss. 272-273; Charles D. Smith, *Palestine and the Arab-Israeli Conflict*, St. Martin's Press, New York, 1988, s. 154.

³⁴ Dan Horowitz, "The IDF: A Civilianized Military in A Partially Militarized Society?", *Soldiers, Peasants and Bureaucrats*, Ed. R. Kolkowitz, A. Korbonksi, Allen ve Unwin, London, 1982, s. 77.

Yaşam alanının sınırlarının güvenliği, caydırıcılık üzerinden düşmanın davranışında değişiklik oluşturma prensibine göre sağlanmaya çalışılırken, ateşkes sınırları içinde güvenlik, güç kullanımı esnekliği sağlayan Acil Durum Düzenlemeleri ve Terörle Mücadele Kanunu üzerinden yürütülmüştür.³⁵ İsrail yönetimi, sınır ve iç güvenlik ihtiyacını ortaya koyarken, barışın anlaşmayla geleceğine ve İsrail'e yönelik düşmanlıktan vazgeçileceğine yönelik bir inanç beslememiştir.³⁶ Bu nedenle güvenlik anlayışının temeli, inisiyatifin karşı tarafa geçmesinin önlenmesi üzerine kurulmuştur. Bunu temin için başvurulan yöntemler de; bir sonraki çatışmaya hazırlıklı olunması, beklentilerin karşılık geldiği güvenlik düzeyine ulaşana değin tehdidi zayıflatmak/yok etmek maksadıyla çatışmanın bir araç olarak kullanılması, çatışmanın düşmanın toprağına taşınması, çatışmanın her aşamasında mümkün olduğunca en fazla güce başvurulması ve savaşta sadece silahlı güçlerini yok etmekle düşmanın düşmanlığından vazgeçmeyeceği, düşman bölgesinin de ele geçirilmesi gerektiği esaslarında toplanmıştır.³⁷ Bu yaklaşımlar, İsrail'in çatışma ile barışın şartlarını kendi belirlemek istediği bir anlayışın da önünü açmış ve düşmanda yenilgi duygusunun baskın hâle getirilmesini bir amaç olarak tanımlamıştır.

1950'li yıllarla birlikte, güvenlik ortamının savaştan gerilla savaşına dönüşmesiyle, İsrail'in güç kullanımının önceliği, elde edilen göreceli güvenlik duygusunun korunmasına yönelmiştir. Bunu yapabilmeyen başlıca yöntemi ise misillemeye başvurulması olmuştur. Filistinli örgütler bu yöntemin hedefine yerleştirilmiştir. Yöntemin güç

³⁵ Sammy Smootha, "Part of The Problem or Part of The Solution: National Security and The Arab Minority", *National Security and Democracy in Israel*, Ed. Avner Yaniv, Lynne Reinner, Colorado, 1993, ss. 112, 115.

³⁶ Avi Shlaim, *The Iron Wall: Israel and Arab World*, W.W. Norton, New York, 2001, s. 97.

³⁷ Mordechai Bar-On, *In Pursuit of Peace: A History of The Israeli Peace Movement*, United States Institute of Peace, Washington D.C., 1996, s. 4; Israel Tal, *National Security*, trans. Martin Kett, Praeger, Connecticut, 2000, ss. 48, 121-122; David Ben Gurion, *Israel: A Personal History*, American Israel Publishing Co., Tel Aviv, 1971, s. 134.

kullanımını ön plana çıkaran özelliğiyle güvenliğin temel yöntemlerinden biri hâlinde uygulamada kalma eğiliminin olacağı, İsrail yönetiminin önleyici silahlı mücadele başarılı olsa bile İsrail'in gelecekte daha fazla savaş yapacağı ilkesini benimsemesinden anlaşılmaktadır. Aynı zeminde İsrail, misillemeye neden olan eylemleri "terörist sızmalar" olarak niteleyerek, kendini güç kullanımı üzerinden savunma anlayışını benimsemiş ve Cenevre Konvansiyonu yükümlülüğünün buna engel teşkil etmediğini kabul etmiştir.³⁸

Misilleme, saldırgan savunma ve caydırıcılık ile birlikte tehdide karşı üretilen güvenlik cevabı olmuştur. Bu yöntemin güvenlik anlayışına sağladığı bir diğer katkı da halkın ve ordunun belli bir gerilim durumunda kalmasını sağlayarak, savaşçı eğilimini sürdürmesidir.³⁹ Ayrıca yapılacak herhangi bir saldırının bedeli olacağına tehdit unsuruna kabul ettirilmesi bağlamında, misilleme güvenlik duygusunu güçlendirmiştir. Ancak misillemenin güvenlik anlayışına olan temel etkisi; "güvenliğin barışa boyun eğmemesi" ilkesini sabitlemesidir.⁴⁰ Karşılıklı olarak öl ve öldür yaklaşımının güvenlik odaklı bir yaşam şekli hâline gelmesi de misilleme politikasının olağan bir neticesini teşkil etmiştir.

Misilleme anlayışının devamlılığı, önleyici saldırı (ileriden savunma → saldırgan savunma → önleyici saldırı, kavramsal değişime dikkat çekilmelidir) yönteminin uygulanması eğilimini canlı tutmuştur. Önleyici saldırı seviyesi olarak, güvenilebilir bir caydırıcılık yaratacak orantısızlık esas alınmıştır.⁴¹ Bu yaklaşım kapsamında gerçekleştirilen

³⁸ David Ben Gurion, *Israel: A Personal History*, American Israel Publishing Co., Tel Aviv, 1971, ss. 442, 460, 462; Israel Tal, *National Security*, trans. Martin Kett, Praeger, Connecticut, 2000, s. 67; Benny Morris, *Righteous Victims: A History of The Zionist-Arab Conflict 1881-1999*, Alfred A. Knof, New York, 1999, s. 237.

³⁹ Mark Tessler, *A History of The Israeli-Palestinian Conflict*, Indiana University Press, Bloomington, 1994, s. 345.

⁴⁰ Charles D. Smith, *Palestine and the Arab-Israeli Conflict*, St. Martin's Press, New York, 1988, s. 158.

⁴¹ Ami Gluska, *The Israeli Military and The Origins of The 1967 War: Government, Armed Forces and Defence Policy 1963-1967*, Routledge, New York, 2007, s. 24;

1956 Savaşı, İsrail güvenlik anlayışına, artık savaşın İsrail için kendisini ispatlamış bir güvenlik temin metodu olarak kabul edilmesi ve devlet mekanizmasının bu anlayışa göre dizayn edilmesi gerektiği şeklinde bir edininim getirmiştir. Bu da tehdit ve düşman unsurlarının barış kavramının önüne geçmesini sağlayarak, düşmanlığın sürekliliğine katkı vermiştir.⁴² İsrail'in düşmanlık duygusunun değişmezliği yaklaşımının Filistinli örgütlerin eylemleriyle pekiştiği de vurgulanmalıdır.⁴³ Bu tespiti doğrulayan bir diğer husus da; 1965 yılı itibarıyla İsrail askerî literatüründe Filistinli örgütlerin eylemlerine dair tanımlamanın “gerilla faaliyeti”nden, “terör” ifadesine değiştirilmesi olmuştur. Aynı paralelde “taciz” ifadesi de “düşman terörist faaliyetler” şeklinde kullanılmaya başlanmış, kaynağı sınır ötesi görülmüştür.⁴⁴

1967 Savaşı, buraya kadar aktarılan güvenlik anlayışını ve yöntemlerini bünyesinde toplayan bir köşe taşı olmuştur. Bu süreçteki olayların akış yönüne bakıldığında İsrail'in kurguladığı güvenlik doktrini yönünde hareket ettiği görülmektedir. İsrail'in güvenlik arayışının BM Güvenlik Konseyi kararıyla sınırlanamayacağı yönündeki yaklaşımı, bu yönelmeyi doğrulamaktadır. Bu yönelmenin güvenlik anlayışıyla kesiştiği nokta, caydırıcılığın zarar görmesinin engellenmesi ve varlığı tehdit edecek boyutta topyekûn savaşa sürüklenme ihtimalinin ortadan kaldırılmasıdır.⁴⁵ Düşmanlarının

Abba Eban, *An Autobiography*, Random House, New York, 1977, s. 392; Israel Tal, *National Security*, trans. Martin Kett, Praeger, Connecticut, 2000, ss. 53-57, 128.

⁴² Noah Lucas, *The Modern History of Israel*, Weidenfeld and Nicolson, London, 1974, ss. 391, 407.

⁴³ Mark Tessler, *A History of The Israeli-Palestinian Conflict*, Indiana University Press, Bloomington, 1994, s. 358.

⁴⁴ Yossi Beilin, *Israel: A Concise Political History*, St. Martin's Press, New York, 1992, pp. 101; Gluska, ss. 10, 66-67, 69, 89.

⁴⁵ Ami Gluska, *The Israeli Military and The Origins of The 1967 War: Government, Armed Forces and Defence Policy 1963-1967*, Routledge, New York, 2007, s. 72; David Ben Gurion, *Israel: A Personal History*, American Israel Publishing Co., Tel Aviv, 1971, ss. 755, 759-760; Israel Tal, *National Security*, trans. Martin Kett, Praeger, Connecticut, 2000, ss. 50.

kendisini yok etme hazırlığında olduğu kabulü, içinde bulunulan güvensizlik ortamını betimlemek için kullanılmış, verilecek tavizin güvenlik sorunu yaratacağına hükmedilmiştir. Çözüm, sürpriz esasına dayanan bir saldırgan savunma stratejisiyle tanımlanmıştır.⁴⁶

Bu esaslara göre yapılan savaş (1967 Savaşı) sonrasında elde edilen kazanımlar, bir kez daha çatışmacı yaklaşımın İsrail'in güvenlik beklentilerini karşıladığı sonucunu üretmiştir. Geleneksel noktada güvenlik sorunlarının sürekliliği, caydırıcı gücün devamlılığı ve güvenlik sorunlarının politikanın belirleyicisi olduğu, İsrail yönetiminin düşünsel sabiti hâline gelmiştir.⁴⁷ Düşünsel sabitin temeline ise güvenlik sorununun çıkış noktasının *apriori* Yahudi düşmanlığından kaynaklandığı hükmü ve İsrail'in yenilmezliğinin kabul ettirilmesi yerleştirilmiştir.⁴⁸

1967 Savaşı'nda toprak kazanımı, Filistinlilerle yaşanan güvenlik bunalımını ortadan kaldırmadığı gibi, İsrail aşırı sağının "her Arap bir teröristtir" yaklaşımını güvenlik sorununa eklemiştir. Bu aşamadan sonra güvenliğin sadece sınır ötesiyle tanımlanması imkânsızlaşmış, Filistinlilere karşı bir konsept geliştirme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Sınır dışında ve içinde silahlı mücadelenin sürmesi, konsept geliştirme sürecinde İsrail güvenlik anlayışının askerî karakterde ve güç kullanımı esaslı kalmasına katkı sağlamıştır.⁴⁹ Filistin milliyetçiliğinin güvenliği daha fazla tehdit etmeye başlamasıyla, karşı cevap mekanizması; Filistinlilerin devlet kurabilecek biçimde bir toprağa sahip olmasının engellenmesi, milliyetçiliği besleyen unsurların bastırılması, güç kullanarak

⁴⁶ Hisham Sharabi, *Palestine and Israel: The Lethal Dilemma*, Pegasus, Newyork, 1969, ss. 107-108, 115-118.

⁴⁷ Ami Gluska, *The Israeli Military and The Origins of The 1967 War: Government, Armed Forces and Defence Policy 1963-1967*, Routledge, New York, 2007, ss. 4, 7.

⁴⁸ Geoffrey Aronson, *Israel, Palestinians and Intifada*, Kegan Paul International Ltd., London, 1990, ss. 10-11.

⁴⁹ Geoffrey Aronson, *Creating Facts: Palestinians and West Bank*, Institute for Palestine Studies, 1987, Washington D.C., s. 289.

kabullenici davranışa yöneltme ve topraklarını terk etmeye zorlanması esaslarını yöntem olarak benimsemiştir.⁵⁰

İsrail için güvensizlik ortamının tanımlanmasında 1973 Savaşı'nın (Yom Kippur) önemli bir yeri vardır. Arap devletlerinin sürpriz saldırısına maruz kalan İsrail, yenilginin eşliğinden dönmüştür. Yaşanan travmatik durumun etkisiyle tehdit ve tehdiye hazırlık süreçleri gözden geçirilmiştir. Bu kapsamda Filistinli örgütlerin hem silahlı eylemleri hem de Arapları tahrik ederek, güvensizlik katsayısını yükselttiği algısı üzerinden İsrail, güvenlik uygulamalarında Filistinliler üzerindeki baskıyı arttırmıştır.⁵¹ Geline nokta da güvenlik anlayışı olarak, güç kullanımı esaslı "Filistinli örgütlerle diyalog savaş meydanında olur" yaklaşımı kabul edilmiştir.⁵²

Bu yaklaşımın devamlılığı, Filistinli örgütlerin sınır dışından yönelttikleri eylemlerle birleşince, İsrail 1978'de Güney Lübnan'ı işgal etmiştir. Güç kullanımı, bölgede eylemcilerin yaşam alanının (mülteci kampları) bozulmasını hedef alarak, Filistinlilerden kaynaklı güvenlik sorununu toptan çözmeyi amaç edinmiştir. Oluşturulacak tahribatın, güvensizliğe neden olan kaygıları öteleyeceği hesaplanmıştır.⁵³ Zira güvenlik algısında 1973 Savaşı'ndan sonraki en kırılma nokta, bir Filistin ayaklanması ihtimalinin güçlenmesi olmuştur. Bu, güvenlik ihtiyacında sınırların korunmasından İsraili sivillerin korunmasına yönelik bir değişimi beraberinde getirmiştir. Geline konumda güç kullanımı, silah kullanımının yanında Filistinlilerin toplumsal bütünlüğünün bozulmasını da kapsamıştır. Ayrıca İsrail kamuoyunun iki toplumun ayrışması yönündeki talebi, güvenliğin yeniden anlamlandırılması gereğini belirginleştirmiştir.⁵⁴

⁵⁰ Henry Cattan, *The Palestine Question*, Croom Helm, New York, 1988, ss. 123-124, 126.

⁵¹ Geoffrey Aronson, *Creating Facts: Palestinians and West Bank*, Institute for Palestine Studies, 1987, Washington D.C., s. 53; Bernard Avishai, *The Tragedy of Zionism*, Farrar & Giroux, New York, 1985, s. 289.

⁵² Henry Cattan, *The Palestine Question*, Croom Helm, New York, 1988, s. 315.

⁵³ Avner Yaniv, *Dilemmas of Security: Politics, Strategy and The Israeli Experience in Lebanon*, Oxford University Press, New York, 1987, ss. 19-21.

⁵⁴ Stuart A. Cohen, *Israel and Its Army: From cohesion to confusion*, Routledge,

Çatışmaların kesintiye uğramaması güvenlik anlayışının sabit kalmasını sağladığından ve tehdit algılaması içeriğini koruduğundan, Lübnan 1982'de aynı maksatla tekrar işgal edilmiştir. Sınır dışı müdahaleyle birlikte güvenlik sorununun sınır ötesi savaşın parametreleriyle açıklanmasından vazgeçilip, terörizm üzerinden tanımlanma eğilimi artmıştır. Ortaya çıkan eğilim, düşmanlık duygusunun sürekliliğini esas aldığı için güç kullanımı yöntemlerini yine ilk sıraya koymuştur.⁵⁵ Bu da ötekileştirme, izolasyon, orantısız güç kullanımı, terörizm ve kolektif cezalandırma gibi kavramları güvenlik anlayışının bir parçası yapmış, ortaya "demir yumruk" adı verilen güvenlik politikası çıkmıştır.⁵⁶

Benimsenen politikanın da katkısıyla yaşanan şiddet sürüklenmesi Birinci İntifada'nın (1987) altyapısını hazırlamıştır. İsrail olaya güç kullanımıyla önleme yöntemiyle yaklaşmıştır. Süreci belirleyen güvenlik anlayışı ve düzeyi; Araplarda İsrail ordusu korkusunu artık saldıramayacak şekilde yerleştirmek ve toprakları yönetenlerin kim olduğu açıkça anlaşılınca kadar güç kullanımını esas almak olarak belirlenmiştir. Ayrıca yoğun güç kullanımının daha sonraki güvenlik sorunlarının oluşmasını da engelleyeceği bir ön kabul hâline gelmiştir.⁵⁷ Ancak bu yöntemin sınır ötesinde sonuç vermesine rağmen içte güvenliği istenen düzeyde sağlayamaması hatta daha kötüleştirilmesi kırılma noktasını teşkil etmiştir.⁵⁸ Güvenliğine ilişkin mevcut sorunlara eklenen bir diğer husus da Filistin direniş hareketinin

New York, 2008, ss. 39-40; Sammy Smooha, *The Orientation and Politization of The Arab Minority in Israel*, University of Haifa Press, Haifa, 1984, s. 78.

⁵⁵ Yehoshafat Harkabi, *Israel's Fateful Decisions*, I.B. Tauris, London, 1988, ss. 112-113.

⁵⁶ Andrew Rigby, *The Living Intifada*, Zed Books, London, 1991, s. 55.

⁵⁷ Christian Chesnot ve Josephine Lama, *Filistinliler: 1948-1998 Fedai Nesli*, Çev. Sezai Arusoğlu, Doruk Yayıncılık, İstanbul, 2003, s. 155; Mordechai Bar-On, *In Pursuit of Peace: A History of The Israeli Peace Movement*, United States Institute of Peace, Washington D.C., 1996, s. 221.

⁵⁸ Azmy Bishara, "The Uprising's Impact on Israel", *Intifada: The Palestinian Uprising Against Israel Occupation*, Ed. Zachary Lockman, Joel Beinin, I.B. Tauris, London, 1990, ss. 221-222.

motivasyonunun milliyetçilikten (FKÖ Milli Misakı) dinî esaslara (Hamas) kaymaya başlaması olmuştur.

Soğuk Savaşın bitimine kadar olan dönemde güvenlik anlayışı, var olup olmama algısı çevresinde şekillenmiş, barış galibiyetten sonra gelebilecek bir dönem konumunda ele alınmış ve bir sonraki çatışma kaçınılmaz görülmüştür. Bu nedenle güç kullanımı, güvenliğin ve karşı tarafın davranışında değişiklik yaratmanın ikame edilemez aracı olmuştur.

Körfez Savaşı'nın (1991) beraberinde getirdiği çatışma eğilimli konjonktürel ortam, İsrail'in güvenlik anlayışının geleneksel çizgide devamlılığı için uygun zemin teşkil etmiştir. Ancak diğer taraftan da uluslararası kamuoyunun Irak'ın Kuveyt'i işgaliyle paralellik kurarak, İsrail'in Filistinlilerin topraklarındaki askerî varlığını sorgulaması kolaylaşmıştır. Ortaya çıkan karmaşık durumun İsrail güvenlik anlayışına yansımaları; güç kullanımının öncelikle tercih edilen güvenlik sağlama yöntemi olması geleneğinin, çatışılan tarafla anlaşmaya doğru zorlanması olmuştur. Madrid Barış Konferansı (1991) bu değişimin başlangıç noktasıdır.

Konjonktürün zorladığı görüşme zeminine rağmen Filistinli örgütlerin eylemlerinin devam etmesi, İsrail'in geleneksel anlayışında kırılma yaşanmasının önüne geçmiştir. Böylece güvenliğin barıştan öncelikli olduğu görüşü de ön planda kalmıştır. Çatışma sürecinin tırmanması ve karşılıklı kayıpların yükselmeye devam etmesi, güvenlik duygusunun güç kullanımıyla tatminini kolaylaştırmıştır. Bu nedenle silah, güvenliği sağlamanın vazgeçilmez aracı olmayı sürdürmüş, Filistinlilerin bütünlüğünün bozularak zayıflatılması uygulaması varlığını korumuştur.⁵⁹ Bu dönem itibarıyla güvenlik, iki toplumun ayrışmasıyla daha yakından ilişkilendirilmeye başlanmıştır.⁶⁰

⁵⁹ Elie Rekhess, "The West Bank and The Gaza Strip", *Middle East Contemporary Survey*, XV, Ed. Ami Ayalon, Westview Press, Boulder, 1991, ss. 250, 269-270.

⁶⁰ Dennis Ross, *The Missing Peace: The Inside Story of The Fight For Middle East Peace*, Farrar Straus and Giroux, New York, 2004, ss. 797.

Güvenliğin içeriğinin çatışma ve görüşme ikilemiyle doldurulmaya çalışıldığı dönemin köşe taşı Oslo Anlaşmaları (1993) teşkil etmiştir. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün (FKÖ) İsrail'i tanınması ve İsrail'in mukabil tutum takınması, çatışmaya rağmen görüşme sürecinin devamı niteliğinde olmuştur. FKÖ dışında kalan unsurların İsrail'e karşı eylemlerine devam etmesi, güç kullanımını düzeyi azalmayacak şekilde gündemde tutmuştur. Önceki çatışma dönemlerinden farklılık, şiddetin sürmesine rağmen görüşme sürecinin kesilmemesidir. Anlaşmaların Filistinlilerden İsrail'in güvenliğini arttırmaları şeklinde bir beklenti geliştirmesi ve saha hâkimiyetinin yöntem olarak ön plana çıkması, dönemin özelliğini yansıtmaktadır.⁶¹ Ancak bu özellikler, Hamas'ın eylemlerini yoğunlaştırmasına, dolayısıyla güvensizlik ortamının genişlemesine neden olmuştur. Özellikle intihar saldırılarının artması, iki toplumun ayrımını güvenliğin temel bileşenine dönüştürmüştür. Çatışan taraflar, gücün ve güç kullanımı tehdidinin siyasi bir araç olmasını reddetseler de (Beilin-Abbas Anlaşım Protokolü-1995), Filistinlilerin yaşam alanları izole edilerek ve kontrol altında tutularak güvenlik katsayısı yükseltilmeye çalışılmış, "silah kullanımı=güvenlik" anlayışı devam ettirilmiştir.⁶² Bu anlayışın en belirgin uygulaması misillemenin ve caydırıcılığın sembolü hâline gelen İsrail'in hedef gözeterek öldürme operasyonlarıdır.

Yükselen şiddet çitası, İsrail'in güvenlik anlayışında barış sürecini zayıflığın bir simgesi, caydırıcılığa zarar veren ve güvenliği tehlikeye atan bir girişim konumuna getirmiştir. Görüşme sürecinin teması olan "barışa karşı toprak" söylemi, 1996 yılı itibarıyla yine "barışa karşı barış" söylemine dönmüştür.⁶³ Bunun anlamı, güç kullanımının ve güvenliği düşmanın yenilgisiyle tanımlayan anlayışın

⁶¹ Yehudit Kirstein Keshet, *Checkpoint Watch*, Zed Books, London, 2006, ss. 13, 17.

⁶² Tanya Reinhart, *The Road Map to Nowhere: Israel/Palestine Since 2003*, Verso, London, 2006, ss. 52-53.

⁶³ Mike Barry and Greg Philo, *Israel and Palestine: Competing Histories*, Pluto Press, London, 2006, s. 100.

politikayı yönlendirmesi olmuştur. İsrail yönetiminin Orta Doğu'yu bir çatışma coğrafyası olarak gören yaklaşımı, güvenlik beklentisinin yöntemini de belirlemiştir.⁶⁴ Güç kullanımı, Gazze'nin "serbest terör bölgesi" ilan edilmesiyle seçenezsizlik konumuna taşınmıştır. Böylece güvenlik yoksunluğu, siyasi ve askerî reaksiyonel davranışların belirleyicisi hâline gelmiştir.⁶⁵

Çatışmaların kesintisizliğine rağmen, dış baskıların etkisiyle sürdürülen görüşme süreci, bazı bölgelerde güvenliği sağlama sorumluluğunu paylaşan el-Halil Protokolü (1997), Wye River Memorandumu (1998) ile güvenlik iş birliğini ele alan Şarm el-Şeyh Memorandumu'yla (1998) devam ettirilmiştir. Ancak çatışmanın dozunda bir düşüş yaşanmamıştır. İsrail, görüşme sürecinin barış getirmediğini vurgulayarak, güvenliği güç kullanımı odaklı bir mücadeleyle mümkün görmüştür. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında Hamas'ın tutumu da etkili olmuştur.⁶⁶ İnisiyatifin elden bırakılmaması ve güvenlik için diğer tarafa güvenilmemesi, dönemin güvenlik anlayışına zemin teşkil etmiştir.

Görüşme sürecinin barış ve güven ortamı yaratmadığının İsrail açısından en açık delili İkinci İntifada (2000) olmuştur. Çatışmaların nedeni olarak Filistin Yönetimi'ni gören İsrail'in ilk müdahale yöntemi; önleyici nitelikte nokta vuruşu operasyonlar olurken, sonraki aşama ise yönetim liderinin tasfiyesinin sağlanması ve caydırıcılığı yüksek tutmak için hedef gözeterek öldürme operasyonlarının arttırılması şeklinde uygulanmıştır.⁶⁷ İsrail'in güvensizlik duygusunu arttıran husus; taktik seviyede Filistinli örgütler tarafından çoğunlukla

⁶⁴ Mitchell G. Bard, *Will Israel Survive?* Palgrave MacMillan, New York, 2007, s. 35.

⁶⁵ Laura Drake, "Implementating Netanyahu's Political and Economic Programme: What Are Israel's Strategic Objectives for The Current Historical Phase?", *Economic and Political Impediments to Middle East Peace*, Ed. J.W. Wright, Laura Drake, Mac Millan Press, London, 2000, s. 15.

⁶⁶ Marshall J. Breger and Steven L. Spiegel, "Why Likud Needs The Peace Process", *Middle East Quarterly*, VI, Number 1, March 1999, s. 39.

⁶⁷ Raymond G. Helmick, *Negotiating Outside The Law: Why Camp David Failed*, Pluto Press, London, 2004, ss. 206, 215.

İsrailli sivillerin intihar saldırılarıyla hedef alınması, yerleşim yerlerine organize saldırılar gerçekleştirilmesi, stratejik seviyede ise görüşmelerden ziyade mücadele sonucu kurulacak bir Filistin Devleti isteği şeklinde tanımlı hâle gelmiştir.⁶⁸

Görüşme sürecinin tamamen ortadan kalkmasıyla gelinen nokta, "savaşta daha düşük çatışma-savaşa yakın çatışma" ve "hemen hemen savaş" şeklinde bir terminolojiyle betimlenmiş, her çeşit direniş de "terörizm" olarak görülmüştür.⁶⁹ Bu paralelde İkinci İntifada, 1948 Savaşı hariç, İsrail ile Filistinliler arasındaki düşmanlığının zirve noktası ve iki toplum arasında her yönüyle bir savaş olarak kabul edilmiştir. Bu kabulün uygulamaya yansımaları, 1967'den beri ilk kez toplu sivil hedeflere uçakların kullanıldığı saldırılar olmuştur.⁷⁰ İsrail yönetiminin "bırakalım İsrail ordusu kazansın" yaklaşımı, güvenlik duygusunu güçlendirecek yöntemi tanımlamıştır.⁷¹

Görüşme sürecinde çatışmalar devam ettiği için güç kullanımı esaslı güvenlik sağlama anlayışı korunmuştur. Bu durum da görüşmeler üzerinden barış ortamına ulaşma beklentisini köreltmış ve barışın uzlaşarak değil, çatışma sonrasında kazanılan bir galibiyetten sonra karşı tarafa dayatılan şartlar üzerinden elde edilmesi mümkün bir olgu olarak ele alınmasına yol açmıştır.

İkinci İntifada sürecindeki güvensizlik ortamı, ABD'de gerçekleşen 11 Eylül saldırılarının (2001) yarattığı küresel tehdit algısıyla pekiştirilmiştir. İsrail, bu ortamı kendi kaygılarının anlaşılmasını sağlamak bakımından lehine kullanmış, güvenlik üretmek için yararlandığı güç kullanma yaklaşımının meşruluğunu ön plana çıkarmıştır. ABD'nin de daha fazla güvenlik için güç kullanımını

⁶⁸ Anthony H. Cordesman, *Arab-Israeli Military Forces in An Era of Asymmetric Wars*, Praeger Security International, Connecticut, 2006, s. 76.

⁶⁹ Jeff Halper, *An Israeli in Palestine*, Pluto Press, London, 2008, s. 156.

⁷⁰ Meron Benvenisti, *Son of The Cypresses*, University of California Press, Berkeley, 2007, p. 102; Raymond G. Helmick, *Negotiating Outside The Law: Why Camp David Failed*, Pluto Press, London, 2004, ss. 259-260.

⁷¹ Cathy Hartley, *A Survey of Arab-Israeli Relations*, Europa Publications, London, 2005, s. 278.

metot olarak benimsemesi ve teröre karşı mücadeleyi güvenliğin temini için zemin olarak kabul etmesi, İsrail'in güvenliği güç kullanımı üzerinden temin etme geleneğinin statik kalmasını sağlamıştır. Hatta bunun ötesinde, Amerika ile güvensizlik ortamı örtüşürmesi üzerinden İsrail, güvenlik tarifini bir savunma girişiminden, "Filistinliler vurulmalıdır ve bu acı verici olmalıdır, kayıplara neden olmalıyız, yüksek bedel ödediklerini görmeliler" anlayışına taşımıştır.⁷²

Bu yaklaşım, güvenliği karşı tarafın yenilgisine endeksleyen beklentinin devamlılığı anlamına gelmiştir. Devamlılık, Filistinlilerin yaşam alanlarına düzenlenen büyük ölçekli askerî harekâtlarla uygulamadaki yerini bulmuştur. Eylem gruplarını silahlı baskı altında tutmak amacıyla anlaşmalarla devredilen toprakların tekrar işgali, egemenlik üzerinden güvenlik tesisini esas almıştır. Çatışmalarda şiddet düzeyinin yükselmesi, Orta Doğu Dörtlüsü nezaretinde iş birliği üzerinden güvenliğin sağlanmasını esas alan Yol Haritası Planı'nı (2003) gündeme getirmiştir. Plan, Filistin Yönetimi'nin İsrail'in güvenliğini sağlayamazsa İsrail'in kendi güvenliğini sağlaması temelinde olduğundan geleneksel yöntemlerin terk edilmesi gerekmemiştir.⁷³ Süreç, İsrail'in bazı bölgelerden çekilirken, Filistin Yönetimi üzerinde Filistinlileri silahsızlandırma baskısını arttırmasıyla sonuçlanmış, böylece güvenlik yine karşı tarafın elimine edilmesi üzerine oturtulmuştur. Süreç, intihar saldırılarını karşı misillemeyle dengelenen bir çatışma ortamını da barındırdığından Plan çökmüş, taraflar eski duruşlarına geri dönmüşlerdir.⁷⁴ İsrail gelinen noktada, hedef gözeterek öldürme operasyonları şeklinde güvenlik uygulamalarına yansıyan misilleme yöntemini, meşru müdafaa

⁷² Michael Thomas, ss. 175; Jeff Halper, *An Israeli in Palestine*, Pluto Press, London, 2008, p. 188; Cathy Hartley, *A Survey of Arab-Israeli Relations*, Europa Publications, London, 2005, ss. 293, 294, 306-308.

⁷³ Lawrence Freedman, *A Choice for Enemies: America Confronts the Middle East*, Public Affairs, New York, 2008, ss. 460.

⁷⁴ Cathy Hartley, *A Survey of Arab-Israeli Relations*, Europa Publications, London, 2005, ss. 333; Jeff Halper, *An Israeli in Palestine*, Pluto Press, London, 2008, ss. 275.

hakkının kullanılması olarak görmüş, bu yaklaşımının Cenevre Konvansiyonu ve BM Sözleşmesi madde 51 bağlamında uluslararası hukukla uyumlu olduğunu kabul etmiştir.⁷⁵

İsrail'in güvenliğini geliştirecek bir gereklilik olarak gördüğü Yaser Arafat'ın tasfiyesi süreci, Arafat'ın sağlık nedenleriyle hayatını kaybetmesiyle tamamlanmış (2004), ancak yerini alan Mahmud Abbas döneminde de çatışmanın seyrinde bir değişim yaşanmaması, güvenlik anlayışının "barış için ortak yok" söylemiyle tanımlı hâle gelmesine neden olmuştur. Görüşmenin güvenlik için zemin teşkil etmeyeceğinin kabulü, güç kullanımının devamlılığı anlamını taşımıştır. Bu devamlılığın göstergesini ise Filistin bölgelerinde aynı şiddet ve sıklık düzeyinde sürdürülen askerî harekâtlar oluşturmuştur.⁷⁶

Askerî operasyonların güvenlik sorununa beklenen çözümü üretememesi, iki toplumun ayrışmasını güvenliğin temini için öncelikli yaklaşım konumuna taşımıştır. Bu aşama, 2005 yılı itibarıyla tek taraflı kararlar İsrail'in Batı Şeria'nın bazı bölgelerinden ve Gazze'nin tamamından çekilmesiyle neticelendirilmiştir. Ancak bu gelişme çatışan tarafların sınırlarını belirginleştirdiği için kolektif cezalandırmayı ve izolasyonu arttırmış, özellikle Gazze'ye yönelik olarak güç kullanımını daha da kolaylaştırmıştır. Ayrıca çekilmenin İntifada'nın başarısı olarak görülmesi, caydırıcılığın tekrar güç kullanılması üzerinden sağlanması refleksini canlı tutmuştur. Bu işleyiş, Filistinliler İsrail'in güvenliği için bir şey yapmadıkları için İsrail'in kendisi için bir şey yapmasını kaçınılmaz olarak gördüğü bir dönemi beraberinde getirmiştir.⁷⁷ Savunma Bakanlığına uygun bulduğu

⁷⁵ İsrail Dışişleri Bakanlığı'nın 22 Mart 2004 tarihli açıklaması. "Targeting Terrorist-Legal Aspect", <http://www.mfa.gov.il/MFA/Government/Law/Legal+Issues+and+Rulings/Targeting%20Terrorists%20-%20Legal%20Aspects%20-%20March%202004> (Erişim tarihi: 03.06.2012).

⁷⁶ Michele Esposito, "Cronology", *Journal of Palestine Studies*, XXXIV, Nu. 3, Spring 2005, s. 188.

⁷⁷ Michele Esposito, "Quarterly Update on Conflict and Diplomacy", *Journal of Palestine Studies*, XXXV, Nu. 2, Winter 2006, ss. 145-146.

herhangi bir bölgeyi “çatışma bölgesi” ilan etme yetkisi verilerek, bu bölgedeki eylemlerden kaynaklanan çatışmalardan devletin sorumlu olmayacağı hükmü getirilmesi, güç kullanımının süreceğinin işareti olmuştur.⁷⁸

Hamas’ın 2006’da iktidara gelmesi, güvenlik duygusunun oluşturulabilmesi için iki toplumun ayrışması düşüncesinin kaçınılmaz olarak kabul edilmesine yol açmıştır. Güvenliği sağlama anlayışı da kendisine zarar gelmesi hâlinde bunu karşı tarafa daha pahalıya ödetmek üzerine kurulu bir misilleme davranışıyla şekillenmiştir.⁷⁹ Anlayışta değişimin olmadığını bir diğer göstergesi de 2007’de Gazze’nin “düşman toprak” ilan edilmesidir.⁸⁰

Yol Haritası Planı’nın devamı niteliğinde olan ve taraflar arasındaki çatışmaları sona erdirmeyi amaçlayan Annapolis Konferansı (2007), İsrail’in Filistin yönetimini kendine karşı düzenlenen silahlı eylemleri bitirmeye endekslemesiyle sonuca ulaşamamıştır. Böylece “güvenlik yoksa barış da yok” ilkesi, güvenlik anlayışı ve yöntemlerini belirlemeyi sürdürmüştür. Filistinlilerin 1.414 kayıp ve 5.000 yaralı verdiği Dökme Kurşun Operasyonu (2008) İsrail’in güvenliği güç üzerinden sağlama yaklaşımının en çarpıcı örneklerinden birini teşkil etmiştir.⁸¹

Bu operasyon sonrasında günümüze kadar kapsamlı bir görüşme yapılmamış ve münferit silahlı eylemler dışında büyük ölçekli bir çatışma yaşanmamıştır. Çatışmanın geleceği planlı bir çözüme endekslenemediği için ilişkilerin son şekli çatışma konumunda kalmıştır.

⁷⁸ *Judgements of The Israel Supreme Court: Fighting Terrorism within Law*, III, Israel Supreme Court, Jerusalem, 2009, s. 36.

⁷⁹ Stephen Eric Bronner, *Peace Out of Reach*, The University Press of Kentucky, Lexington, 2007, s. 86; Gregory Harms ve Todd M. Ferry, *The Palestine Israel Conflict*, Pluto Press, Miami, 2008, s. 190.

⁸⁰ Jonathan Cook, *Disappearing Palestine: Israel’s Experiments in Human Despair*, Zed, London, 2008, ss. 114, 130.

⁸¹ *Survey of Palestine Refugees and Internally Displaced Persons 2008-2009*, Ed. Ingrid Jaradat Gassner, BADIL Source Center, Bethlehem, 2010, s. 19.

İsrail'in varlığını görüşme ve anlaşma süreçlerine rağmen süreklilik gösteren bir çatışma ortamında sağlaması gerekmiştir. Bu durum, güvensizlik duygusunu sabitlediği için devletin kuruluş sürecini yöneten çatışmacı yaklaşımın devamlılığına katkıda bulunmuştur. İsrail'in Filistinlileri silah gücüyle baskı altına alarak, onlara kendi siyasi amaçlarını kabul ettirmesi ve edinimlerini koruma çabası tüm sürecin ortak paydası olmuştur. İsrail'in çatışmayı, menfaatlerin rekabeti olarak sıfır toplamlı ele alması ve süreci güç kullanımıyla yönetmeye çalışması, çatışmayı bir yaşam refleksi hâline getirerek, bu eksenden uzaklaşılmasını zorlaştırmış ve "güvenlik=güç kullanımı" denkleminin kalıcılığını sağlamıştır.

İsrail'in Güvenlik Anlayışının "Doğa Hâli" Kavramıyla Analizi

Devletleşme öncesinde genetik miras konumuna gelebilecek kadar uzun yaşanan güvensizlik travması, devletleşmeyle birlikte kurumların oluşmasıyla güvenlik politikasına aktarılmıştır. Böylece bilinçaltındaki endişelerin algısal tehdit konumunu alarak, olgusal olanlara eşlik edebileceği bir ortam meydana gelmiştir. Bunun sonucunda da sadece savunma ihtiyacı değil, aktarılan var olup olmama kaygısı da güvenliğe ilişkin düşünsel aşamaları etkisi altına almış ve beka ile çatışma kavramlarını güvenlik ihtiyacının tanımlanması sürecine dâhil etmiştir. Sürecin ürünü ise sürekli güvensizlik duygusu olmuştur.

Olgusal güvenlik ortamı ve şartları ne olursa olsun toplumsal güvenlik endişesinin canlı kalması veya tutulması, toplumunun kendisini güvensizlikle tanımlamasının önünü açmıştır. Güvensizlik duygusunun kesintiye uğramaması ise güvenliğin kendi dışındaki mekanizmalar üzerinden temin beklentisini ve ihtimalini azaltarak, ben merkezli olmasına katkı sağlamıştır. Güvenliği ben merkezli tanımlama eğilimi ise içeriğin olgusal ve konjonktürel verilerle oluşturulması ihtimalini azaltarak, duygusal beklentilerin karşılanmasını ön plana çıkarmıştır. Böylelikle kendi değerleriyle örülü bir korku ve beklenti zinciri, güvenliğin anlamlandırılması ve toplumun bu doğrultuda organize edilmesi sonucunu üretmiştir.

Oluşan güvensizlik ortamı, çevrelenmişlik duygusuyla daha karmaşık hâle gelmiştir. Bu tablo da tehdidin algılanması ve cevap üretilmesi konusunda statik bir model oluşturulmasına katkı sağlamıştır. Modele eklenen bir diğer unsur da Filistinlilerin ötekileştirilerek güvenliğinin bir tez-antitez kabulü dâhilinde ele alınmasıdır. Oluşan çerçevede Filistinlilerin güçten anlayacağı kabulü ve güvenlik-çatışma ilişkilendirmesi önemli yer tutmuştur. Olgusal ve algısal tehdit kavrayışlarının hem birbirini manipüle edecek şekilde hem de birbirinin yerine kullanılabilmesi imkânı veren altyapı nedeniyle Hobbes'un "doğa hâli" kavramının İsrail için var olma felsefesi yerine kullanılabilir bir pozisyonda konumlandırılması, kendine güçlü bir zemin bulmuştur. Hobbes, "doğa hâli"ni güvensizlikle ilişkilendirerek, ideoloji ve politika dışında pozisyonlandırırken, İsrail ise kendini tanımladığı toplum psikolojisi ve güvensizliği ortadan kaldırmak için benimsediği yöntemler bağlamında, güvenliği, politika ve ideoloji üstü hatta bunlara hâkim olacak biçimde tanımlamıştır.

İsrail güvenlik anlayışı, Hobbes'un "doğa hâli" kavramında öngördüğü gerçekliğin subjektif olarak ele alınabileceği yaklaşımına paralel olarak, algısal güvensizlik ortamını, güvenliğinin anlamlandırılması sürecine eklemiştir. Hobbes felsefesinde "doğa hâli"nin doğuştan ve olağan bir edininim olarak ele alınmasının İsrail güvenlik anlayışında karşılığını, toplumun doğası hâline gelen veya getirilen sürekli güvensizlik duygusu oluşturmuştur. Bu durum da güvenliği, tüm kaynakların seferber edildiği bir pozisyona yükselterek, ihtiyacın ötesinde bütün yaşamsal süreçleri yönetmesine izin verilen bir etmen hâline getirmiştir. Varlığını devam ettirme beklentisinin aracı olması gereken güvenlik uygulamaları da daha kolay bir şekilde askerî ve siyasi amaç konumuna taşınmıştır. Çatışma üzerinden yaşam alanının genişletilmesi, bu amaç-araç ilişkisini netleştirmektedir.

Güvensizlik duygusunu ve güvenliği sağlamaya yönelik çıkarları "doğa hâli"nin nedeni gören Hobbes'un yaklaşımının İsrail güvenlik anlayışıyla kesiştiği noktada, güvenlik talebi ve kendine yaşam alanı seçtiği bölgede bu talebin rekabete açık oluşu bulunmaktadır. Burada rekabeti, fayda-maliyet ilişkisinin ötesinde sıfır toplamlı ve ikame edilemez görmek gereklidir. İsrail için bu durum devletleşme sürecinde

hem olgusal hem de algısal olarak izlenebilir konumdadır. Güvenliğin ben merkezli olarak ele alınması ise İsrail'i kendi varlığı için kurguladığı düşünce yapısı (algısal ve dinî unsurlar) çerçevesinde herkesle savaştığı veya savaşabileceği bir ortama sürüklemiştir. Böylece varlığını devam ettirme beklentisinin çatışmanın doğal bir parçası olduğu kabulü süreklilik kazanmıştır. Devletleşme sonrası dönemde güvensizlik ve çatışmanın olağan kabul edilmesindeki devamlılık gözlemlenebilir durumdadır. Yine bu süreçte, çatışmayı olağan kılan unsurların mutlaka rasyonel olması gerekmediğini savunan Hobbes'un yaklaşımı, İsrail'in güvenlik beklentisi ve onu anlamlandırması ile düşmanın/tehdidin rasyonelliğini aramadan kendi başına bir duruş sergilemesi bakımından düşünüldüğünde rahatlıkla üst üste örtüştürülebilmektedir.

Hobbes'un yaklaşımına göre yaşam sahası için rekabetin eşitler arasında "doğa hâli" olarak ele alınmasının İsrail güvenlik anlayışındaki iz düşümü, zayıf olsa bile var olmak adına rekabette yer alma, rakibi yenilgiyi kabul edene kadar "doğa hâli"ni koruma ve öldürülme kırılğanlığının yanı sıra rekabetten üstün çıkmak için öldürme eğilimi şeklinde olmuştur. İsrail tarafından var olma mücadelesi olarak ifade edilen olgusal ve kurgusal mücadele, güvenlik için ben merkezli bir temele sahip olduğundan ve bu nedenle talepkârlığı rakibinden yüksek olduğundan, güvenliği güçlünün hakkı olarak görmüştür. Bu hak, gerek yaşanan antisemitizm kaynaklı mağduriyet zinciriyle gerekse tehdit/düşman değerlendirmesiyle meşrulaştırılmaya çalışılmıştır. Ancak güvenliğin rekabete dâhil taraflar bağlamında sadece İsrail'in hakkı olarak görülmesi, düşmanlık ve çatışmayı dolayısıyla "doğa hâli"ni güven ile güvensizlik ortamının belirleyicisi yapmıştır. İsrail'in bir anlamda kendini şartlandığı güvensizlik hâli, giriştiği rekabetin doğal sonucudur. Bu ilişki çerçevesinde yok olma kaygısı, var olma mücadelesini "doğa hâli"nde tutarken, sürekli var olma endişesiyle bir hayat kurgulamak da yok olma korkusunu canlı tutmuştur.

İsrail'in güvenlik anlayışı, anlayışı meydana getiren kavramlar ve tehdit/düşman tanımlamaları bu çelişkinin ürünü olarak görülebilir. Oluşan ürün bağlamında "doğa hâli" İsrail güvenlik anlayışının hem

nedeni hem de sonucu konumundadır. Bu ilişkilendirme, hem güvensizlik duygusunun varlığının potansiyel çatışma ortamının sürekliliğiyle ifade edilmesini hem de güvenliğin çatışma üzerinden yürütülen rekabet sayesinde elde edilebilmesi yönelimini açıklamaktadır. Yani sürdürülebilir bir güvenlik beklentisinin, sürdürülebilir bir çatışma hâliyle tanımlanabileceği yaklaşımı, İsrail'in güvenlik anlayışında izlenebilir bir durumdadır. İlişkilendirmenin izlenebilir hâle gelmesinde, ötekileştirme katalizör görevi yapmaktadır. Ötekileştirme, çatışmanın tek nedeni olmasa da diğer yandan İsrail'in kendini Yahudilerin Devleti⁸² olarak görmesi nedeniyle, tehdidin niteliğinin ve sürekliliğinin tanımlanmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Böylesine bir işleyiş de ötekinin ayrışmasını, ötelenmesini veya izolasyonunu, güven duygusunun ayrılmaz parçası hâline getirmektedir.

Çatışma üzerinden rekabetten kazanan taraf olarak çıkmak ve güvensizlik duygusunu kırarak beklenen güvenlik ortamına ulaşmak, sonuç odaklı bir mücadele olduğundan Hobbes felsefesinin öngördüğü şekilde her yolu mübah kılmaktadır. Böyle olunca da güç kullanımı temel araç olarak pozisyon kazanmaktadır. Güç kullanımının rekabet şartlarının tanımlayıcısı olarak konumlandırılması ve güvenliğin çatışma sonucu elde edilen bir galibiyet üzerinden mümkün görülmesi ise güvensizlik duygusunu oluşturan ortamın kaotik hâlini daha da karmaşılaştırarak güç kullanımı yönteminden uzaklaşılmasını engellemektedir. Sonuçta da var olma rekabeti çatışmayla tanımlanmakta, güvenlik ortamına ulaşmak rakibinden daha fazla güç kullanmaya endekslemekte hatta güvenlik için güç kullanımı seçeneksizlik pozisyonuna yükselmekte veya yükseltilmektedir. Bu yaklaşımın en açık görüngüsü; güvenlik katsayısını yükseltmek için savaşın düşman sınırlarının içine taşınması, güç kullanımında devamlılığın korunmasının barıştan üstün kabul edilmesi, silahlı güce

⁸² İsrail Devleti, kuruluş bildirgesinde kendini Yahudi Devleti olarak tanımlamıştır. Meron Benvenisti, *Sacred Landscape: The Buried History of The Holy Land Since 1948*, University of California Press, Berkeley, 2000, s. 157.

yoğun bir şekilde başvurulmasının sonraki güvenlik sorunlarını önleyeceği inancı ve önleyici vuruş hakkının kendinde görülmesi şeklinde izlenebilmektedir.

Hobbes'un "var olma beklentisi sürdüğü sürece daha fazla güç elde etme ve rekabetten güç kullanımıyla üstün çıkma" yaklaşımı, İsrail'in devletleşme sonrasında egemenliğini güç kullanımıyla kabul ettirerek güvensizlik ortamını yenmek için canlı tuttuğu ve kaçınılmaz kabul ettiği bir strateji olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu süreçte yaşam alanı konusundaki rekabette çatışılan tarafın yenilmesinden ziyade rekabetten çekilmesini sağlayıncaya kadar yok edilmeye çalışılması dikkat çekmektedir. Güvenliğin taviz verilemeyecek konumda ele alınması, güvenlik anlayışında duruma göre tercihlerden ziyade ön kabulleri belirleyici kılmaktadır. Yine aynı paralelde, İsrail'in mevcut güvenlik ortamında değil, gelecekteki güvenlik beklentilerini de bu mekanizma üzerinden tanımlama eğiliminde olduğu, devletleşme sonrası süreçte gözlemlenen değişmezlikle açık hâle gelmektedir. Yapılan bu gözlem, "doğa hâli" kavramının sadece bulunulan güvensizlik ortamını açıklama değil, aynı zamanda güvensizlik duygusunun gelecek nesillere aktarılmasını sağlama görevi gördüğünü de doğrulamaktadır. Böyle bir bağıntı, İsrail'in gelecekte büyük ölçekli çatışma veya savaş yaşama beklentisini de canlı tutmaktadır.

Hobbes'un güvensizliği ortamın kaotikliğine eşitleyen yaklaşımının İsrail'in güven bunalımı yaşadığı alandaki iz düşümü; rekabetin de unsuru olan şiddet araçlarına maruz kalmasıdır. Fiziksel olarak gördüğü zarar ve kayıplar, İsrail'in güvenlik kaygısının olgusal boyutunu oluşturmaktadır. Sürekli şiddet ortamı içinde olmak güvenlik duygusunu körelttiğinden, bu duygu kabul edilebilir seviyeye ulaşana dek güç kullanımını meşru gören ve başkalarınca da görülmesini isteyen bir anlayışın önünü açmaktadır. Yani maruz kalınan şiddet ortamı, Hobbes'un "savaş zamanı" olarak ele aldığı kavramı, İsrail için süreklilik arz edecek şekilde geçerli kılmaktadır.

Gelinen noktanın bir sonraki aşamasında ise güvensizlik ve siyasi belirsizlik (içte ve dışta) arttığı ölçüde, rakibin mümkün olduğunca çok kaybı bağlamında kendi payına ne elde edebiliyorsa onu almak olduğu, devletleşme sonrası İsrail güvenlik anlayışının

Hobbes yaklaşımıyla örtüştüğü alanı teşkil etmektedir. Kesişme noktasında güç kullanımı üzerinden caydırıcılık tesis edilmesi bulunmaktadır. Bu işleyiş ise “doğa hâli” ile tanımlı güvenlik politikasında misillemeyi olağan bir bileşen hâline getirmektedir.

Devletleşme sonrası süreçte misillemenin çatışmaya süreklilik kazandıran bir kısır döngü oluşturduğu dikkate alındığında, “doğa hâli”nin yaşam felsefesi olmayı sürdürmesi daha kolay açıklanabilmektedir. Misilleme-doğa hâli ilişkilendirmesinin yaşam felsefesi üzerindeki etkisinden kasıt; devletleşme sonrası süreç bağlamında hem toplumunun çatışmaya hazır tutulması hem de düşmanın saldırganlığının bedelinin olacağı inancının kendi toplumunda ve düşman unsurlarda oluşturulmasıdır.

Hobbes, güvensizlik ortamının herkesin kendi için mutlak hak gördüğü alanlardan fedakârlık etmesiyle aşılabileceğini ele almaktadır. Ancak İsrail’in kendini ve güvenlik ihtiyacını ben merkezli tanımlaması bu yöntemle güvenlik ortamına ulaşma anlayışını ortadan kaldırmaktadır. İsrail kendine özel bir yaşam alanı beklentisi içinde olduğu gibi, kurallarını ve çıkarlarını kendi belirleyeceği bir güvenlik ortamının da arayışı içindedir. Bu beklentisinin rekabet alanında denk geldiği noktalar da çatışma alanlarını oluşturmaktadır. Rekabette taviz azaldıkça çatışma alanı genişlemekte, çatışmanın yaşamsal felsefeyi oluşturmaya başladığı eşik atlandıktan sonra İsrail için güvenlik, herkesin herkesle savaştığı bir ortamın kriterleriyle tanımlanabileceği bir hâl almaktadır. Gelinen noktanın İsrail güvenlik politikasında süreklilik arz eden görüngüsü, saldırgan savunma ve önleyici saldırı konseptleridir.

Hobbes’un “doğa hâli”ni oluşturan etmenler çerçevesine dâhil ettiği, insan aklıyla elde edildiğini ileri sürdüğü “kötü” kavramının, İsrail güvenlik anlayışındaki karşılığını “düşman” ifadesi oluşturmaktadır. İsrail, kendi ile diğerleri arasındaki ilişkiyi dinî nedenlerle ötekileştirme bağlamında tanımlama eğilimine sahip olduğundan, güvenlik süreçlerinin kavranması ve anlamlandırılmasında “düşman” ya da “potansiyel düşman” ifadelerini de bu bağlamda yorumlamaktadır. Bu yaklaşım, terör kavramı üzerinden daha da esnetilebilmektedir. Böylece kendini koruma davranışının muhatabı olacak ve güvenliği sağlama anlayışına

meşruiyet sağlayacak bir figürün oluşturulması kolaylaşmaktadır. Muhatap figürün varlığı ise tez-antitez bağlamında, yani karşısına yerleştiği varlık üzerinden kendini konumlandırmasına yardımcı olmaktadır. Konumlandırma, güvenlik politikasının yönünü de tayin etmektedir. Seçilen figür, yaşam alanı mücadelesi bağlamında Filistinlilerdir.

Düşman figürünün varlığına süreklilik kazandırılması ise kendini korumak dışındaki yaşamsal beklentileri daha alt önem sırasına ötelemekte, düşman veya potansiyel düşman üzerinde bırakılacak caydırıcı etkileri ön plana çıkarmaktadır. Bu aynı zamanda güvenliğin sağlanması bağlamında kendininki dışında diğer kavram ve anlayışları geçersiz kılarak, güvenliğe ilişkin düşünsel yapıyı sıfır toplamlı bir düzen içinde tutmaktadır. Sonuç olarak varılan konum yine "doğa hâli" olmaktadır. Gücün elde edilmesi ve elde tutulması, kuralları belirleme inisiyatifinin rakibe geçmesinin önlenmesi, güç kullanımıyla düşmanın davranışında değişiklik oluşturulması ve güvenlik kavramının içeriğinin kendi kriterlerine göre belirlenmesi İsrail'in benimsediği "doğa hâli"nin beklentileridir. İsrail'in bu beklentilerini kendinden daha güçlü, davranışında değişikliğe neden olabilecek bir rakip veya kural koyucu olmadığı sürece tek taraflı olarak ön planda tutacağı, devletleşme süreci ve sonrasındaki dönem dikkate alındığında ulaşılan bir çıkarımdır.

Hobbes'un güvensizliğin üstesinden gelebilmenin yolu ya da güvensizliğin yaratacağı bir ortam olarak gördüğü "doğa hâli" kavramının, ben merkezli odaklanmasıyla İsrail tarafından güvenliği elde etme metodu şeklinde kullanılmaya devam edildiği açıkça görülmektedir. Burada İsrail açısından devletleşme sonrası sürece ait yapılması gereken bir diğer tespit de bunun sürdürülebilir güvenliğin gerekliliği olarak kabul edilmesi hususudur. Uygulama aşamasında ise güç kullanımının düzeyinin güvensizlik algısının seviyesiyle doğru orantılı olması, "doğa hâli"nin politikadaki iz düşümünü teşkil etmiştir. Doğa hâlini kaybetmenin güvenliğin zaafı olarak kabul görmesi, daha fazla gücün daha fazla güvenlik anlamında kullanılmasına neden olurken, güvenlik duygusunun güç kullanımıyla tatmin edilmesine de süreklilik kazandırmıştır.

Sonuç

İsrail devletleşme öncesindeki güvenlik beklentisini, devletleşme sırası ve sonrasında yaşam alanını kontrol etmek ve genişletmek yönünde kullanmıştır. Bu eğilim, güvenliğin var olma mücadelesi şeklinde tanımlanmasıyla ve İsrail'in kendini öteki karşısında yerleştirdiği konumla yakından ilişkidir. Yapılan ilişkilendirmenin aşınmaya uğramaması veya uğratılmaması ise güvenliği sağlamak için seçilen yöntemin güç kullanma merkezli olmasına katkı sağlamıştır. Böylelikle çatışma hâli olağanlaşırken, bu hâlden uzaklaşmanın güvenliği tehdit eden bir unsur olarak algılanmasını sağlayacak bir eşik ortaya çıkmıştır.

Güvensizlik duygusunun kazandığı süreklilik, toplumsal duygu ve düşünce sistemini baskı altına alarak, güvenliği, düşmanın veya tehdidin bertaraf edilmesiyle özdeşleştiren bir anlayışla doğru orantılı kılmıştır. Bu da ben merkezli bir yaklaşımı ve güç kullanma isteğini canlı tutarak, İsrail'in güvenlik anlayışının Hobbes'un “doğa hâli” kavramıyla öngördüğü içerik çerçevesinde kalmasını sağlamıştır. Anılan çerçeveye sabitlenme, olgusal olmaktan çok algısal olmuştur.

Bu toplam dâhilinde İsrail'in devletleşme sonrasında benimsediği, değişkenlik göstermeyen güç kullanımı odaklı güvenlik uygulamaları dikkate alındığında, “doğa hâli” kavramının güvenlik anlayışındaki pozisyonunun neden veya sonuç bağlamında açıklayıcılığın ötesinde, araç konumundaki rolüyle güvenlik elde etme davranışının kendisi olduğu gözlemlenmektedir. Bu nedenle İsrail güvenlik anlayışında “doğa hâlinde süreklilik” olarak nitelendirilebilecek bir modelin varlığından söz edilebilir. Bu çıkarımın ispatı olarak, süreç incelemesinden elde edilen, “güç kullanılarak çözülemeyen güvenlik sorunlarının daha fazla güç kullanarak çözülmesi eğilimi” ileri sürülebilir. Bunun bir diğer delili de; güç kullanımının aynı süreçte resmî dil olarak benimsenmiş olmasıdır. Filistinliler özelinde ele alındığında, güç kullanımı, silah kullanımı anlamına gelmiştir.

İsrail güvenlik anlayışında “doğa hâli”nin bir diğer iz düşümü de daha fazla güç kullanımının daha fazla güvenlik oluşturacağı algısıdır.

Bu algı, güvenlik zaafını, daha fazla önlem alınmamasıyla da ilişkilendirmiştir. İlişkilendirmenin göstergesini, misilleme ve caydırıcılığın uygulanış şekli oluşturmaktadır. Ortaya çıkan tablo, güvenliği çekilmeye değil güç kullanarak ilerlemeye endekslediğinden, bir paradoks oluşturarak, tehdit kabul edilen tarafın da şiddet ortamını sürdürmesini kolaylaştırmış ve güvensizlik algısını güçlendiren bir kısır döngü meydana getirmiştir. Böylece güvenlik geleceğine ilişkin olumlu beklentilere, süreklilik arz edecek şekilde ileri ket vurulmuştur. Bunun anlamı çatışmanın sürekli ileriye taşınması olduğundan hem güç kullanımının güvenlik sorununun çözümünün seçenezsiz aracı olarak kalması kolaylaşmış hem de görüşme süreçlerinin çözüm arama işlevi görmesi zorlaşmıştır.

İsrail "doğa hâli"ni çatışma çözümü olarak kullanmıştır. Bunu yaparken sadece güç kullanarak güvensizlik ortamından uzaklaşmayı amaçlamamış, aynı zamanda çatışma ve güvenliğe ilişkin genel geçer uluslararası kabulleri, terör kavramı üzerinden kendi ihtiyaçlarına ve şartlarına uygun hâle getirmek için de çaba göstermiştir. Beklentisi güç kullanımı esaslı faaliyetlerinin meşru kabul edilmesi yönünde olmuştur. İsrail'in buradan varmak istediği nokta, güce başvurusunun nedeninin Filistinlilerin eylemleri olduğu, güç kullanmaya zorlandığı için meşru müdafaa durumunda bulunduğu ve silahların masumiyeti ilkesinin geçerli olduğudur. İleriye yönelik çatışma mazeretlerinden birisi de düşmanın sürekli kendisi karşısı nesiller yetiştirdiğinin kabulüdür. Bu kabul kapsamında ötekinin varlığı önemsizleştirilmekte ve ona karşı güç kullanımı meşru şekilde konumlandırılmaktadır. Süreçte terör kavramı katalizör olarak kullanıldığından, Filistinliler üzerinden baskı ve hâkimiyet kurulmasının güvenlik anlamında lanse edilmesi ve kabul görmesinin beklenmesi kolaylaşmaktadır.

Salt kendi bekasına dayalı bir güvenlik politikasıyla bir toplumun güvenlik ihtiyaçlarını karşılama çabasının, yaşam alanında mutlak güvenlik üretebileceği anlamı taşımadığı, esas alınması gerekenin sürdürülebilir güvenlik ortamı olduğu, ayrıca daha çok savunmanın daha çok güvenlik anlamına gelmediği tarihsel deneyimlerle doğrulanabilir. Ancak güvenliğin "var olma ve varlığını devam ettirme" anlamı temel alındığında, "doğa hâli" kavramıyla

tanımlı güvenlik anlayışının, İsrail Devleti'ne Filistin topraklarında yaşam alanı sağladığı ve genişleyen şekilde sağlamaya devam ettiği görülmektedir. Bu yönüyle güvenlik anlayışını çatışmacı karakterde tutsa da bu kavramda vücut bulan politikanın İsrail'in lehine, Filistinlilerin aleyhine ve sıfır toplamı olacak şekilde fayda ürettiği ileri sürülebilir.

Bu sıfır toplamı oyun içinde Filistinliler de “doğa hâli” kavramında yer alan amaçlar ve araçları, hedefledikleri güvenlik ortamını oluşturmak için kullanma imkânına teorik anlamda sahiptir. Ancak İsrail açık ara bir güce sahip olduğu ve bunu kullanmaktan çekinmediği için oyun iki eşit tarafın karşılaşmasından daha farklı bir sonuç üretmektedir. Aradaki güç asimetrisine rağmen Filistinlilerin İsrail'in güvenliğini tehdit edebilecek potansiyele sahip olmaları ise bir yandan çatışmada kısır döngü oluştururken diğer yandan da güç eşitliği durumunda çatışmanın bölgesel ölçekte taşınacağı seviyenin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır.

Genel anlamda İsrail güvenlik anlayışı “doğa hâli” kavramıyla bir millî mutabakat görüntüsünde açıklanabiliyor olsa da gerek güvenliğe ilişkin politikanın oluşturulma gerekse uygulama süreçlerinde toplumun ve siyasetin tüm kesimlerinin her zaman ve mutlak görüş birliğinde olmadığına da dikkat çekilmelidir. Bunun nedeni bazen pragmatist liderler, bazen konjonktürel gereklilikler bazen de savaştan yorgunluğun getirdiği barış arayışları olmaktadır. Ancak dinî ve askerî düşünce tarzının İsrail'in devlet karakterindeki ve mekanizmasındaki etkin konumunun, güvenlik politikasının geleneksel çizgiden uzaklaşmasına engel olduğu, süreç incelemesinden elde edilen bir realitedir.

Summary

Israel has been inclined to describe her insecurity environment with the terms of war, low-density war, and conflict since the foundation of state. Because her endeavour regarding protecting and enlarging the living space (lebensraum), in other words considered as

struggle for existence, is predicated on use of force concept, her security policy has never moved away from zero-sum game model. The goal of Israel's security understanding is to exist and survive in Palestinian territory. In order to achieve this, she adopted a sustainable conflict situation as security understanding instead of avoiding conflict.

Because the insecurity sphere in pre and post-era of foundation was a sense that conducted thinking process relating security, the security policy and understanding followed the same path. Decisive role of insecurity in terms of continuity and attributive role given to use of force as a tool provide a basis for explaining Israel's security understanding through the term of "state of nature" belonging to Thomas Hobbes and for establishing a forward-looking projection. By taking this term as a central concept, the process of the conflict with Palestinians was used as a framework for analysis.

The state of conflict that became usual made the term of "state of nature" a traceable tool in Israel's security policy. Thus, the steadiness of use-of-force-oriented-security understanding in post era of the foundation allowed to make a future-looking projection route and to provide a substructure for reading its basic parameters at least. The striking findings of the review process are; the insistence on the approach of "to solve the insoluble security problems that can not be eliminated through use of force, by applying more use of force" and the excessive attribution on the link between security weakness and more security precaution. It was determined how the paradoxical situation, occurred by use-of-force-oriented term of "state of nature", from the creation of new conflict fields, brought continuity to conflict and moved forward the insecurity sphere. The result provided via this review is what kind and how Israel created a secure habitat through use of force. The purpose here is to make the columns of Israel's security understanding clear and to determine whether it has produced an acceptable result regarding security or not.

The frame drawn via this sum consists: Israel has used the confrontational sphere for her benefits; she has enlarged the living space in a chaotic environment, created by insecurity, through use of

force; she has provided shifts in security related terms in her favor; she has achieved to be perceived that, her security understanding is reactive instead of clearing her living space from the others.

Kaynakça

Kitaplar:

ARONSON Geoffrey, *Creating Facts: Palestinians and West Bank*, Institute for Palestine Studies, Washington D.C., 1987.

ARONSON Geoffrey, *Israel, Palestinians and Intifada*, Kegan Paul International Ltd., London, 1990.

AVISHAI Bernard, *The Tragedy of Zionism*, Farrar & Giroux, New York, 1985.

BARD Mitchell G., *Will Israel Survive?* Palgrave MacMillan, New York, 2007.

BAR-ON Mordechai, *In Pursuit of Peace: A History of The Israeli Peace Movement*, United States Institute of Peace, Washington D.C., 1996.

BARRY Mike ve PHILO Greg, *Israel and Palestine: Competing Histories*, Pluto Press, London, 2006.

BEILIN Yossi, *Israel: A Concise Political History*, St. Martin's Press, New York, 1992.

BEN GURION David, *Israel: A Personal History*, American Israel Publishing Co., Tel Aviv, 1971.

BEN-AMI Shlomo, *Scars of War, Wounds of Peace: The Israeli-Arab Tragedy*, Oxford University Press, Oxford, 2006.

BENVENISTI Meron, *Son of the Cypresses*, University of California Press, Berkeley, 2007.

BENVENISTI Meron, *Sacred Landscape: The Buried History of the Holy Land since 1948*, University of California Press, Berkeley, 2000.

BRONNER Stephen Eric, *Peace Out of Reach*, The University Press of Kentucky, Lexington, 2007.

BULL Hedley, *The Anarchical Society*, Columbia University Press, New York, 1977.

BUZAN Barry, *The European Security Order Recast*, Pinter Publishers, London, 1991.

- CATTAN Henry, *The Palestine Question*, Croom Helm, New York, 1988.
- CHESNOT Christian ve LAMA Josephine, *Filistinliler: 1948-1998 Fedai Nesli*, Çev. Sezai Arusoğlu, Doruk Yayıncılık, İstanbul, 2003.
- COHEN Stuart A., *Israel and Its Army: From cohesion to confusion*, Routledge, New York, 2008.
- COOK Jonathan, *Disappearing Palestine: Israel's Experiments in Human Despair*, Zed, London, 2008.
- COPLESTON Frederick, *Felsefe Tarihi: Hobbes ve Locke*, Çev. Aziz Yardımlı, İdea Yayınevi, İstanbul, 1998.
- CORDESMAN Anthony H., *Arab-Israeli Military Forces in an Era of Asymmetric Wars*, Praeger Security International, Connecticut, 2006.
- CRAIG Edward, *Knowledge and The State of Nature*, Oxford University Press, New York, 1990.
- DEDEOĞLU Beril, *Uluslararası Güvenlik ve Strateji*, Derin Yayınları, İstanbul, 2003.
- EBAN Abba, *An Autobiography*, Random House, New York, 1977.
- EDGAR Andrew, *Habermas: The Key Concepts*, Routledge, New York, 2006.
- FREEDMAN Lawrence, *A Choice for Enemies: America Confronts the Middle East*, Public Affairs, New York, 2008.
- GAUTHER David P., *The Logic of Leviathan: The Moral and Political Theory of Thomas Hobbes*, Oxford University Press, New York, 1969.
- GLUSKA Ami, *The Israeli Military and The Origins of The 1967 War: Government, Armed Forces and Defence Policy 1963-1967*, Routledge, New York, 2007.
- HALPER Jeff, *An Israeli in Palestine*, Pluto Press, London, 2008.
- HARKABI Yehoshafat, *Israel's Fateful Decisions*, I.B. Tauris, London, 1988.
- HARMS Gregory ve FERRY Todd M., *The Palestine Israel Conflict*, Pluto Press, Miami, 2008.
- HARTLEY Cathy, *A Survey of Arab-Israeli Relations*, Europa Publications, London, 2005.

HELLER Joseph, *The Birth of Israel 1945-1949: Ben Gurion and His Critics*, University of Florida Press, Gainesville, 2003.

HELMICK Raymond G., *Negotiating Outside The Law: Why Camp David Failed*, Pluto Press, London, 2004.

HOBBS Thomas, *Leviathan*, Çev. Semih Lim, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2008.

HOBBS Thomas, *Yurttaşlık Felsefesinin Temelleri*, Çev. Deniz Zarakolu, Belge Yayınları, İstanbul, 2007.

Judgments of The Israel Supreme Court: Fighting Terrorism within Law, Israel Supreme Court, Jerusalem, III, 2009.

KARSH Efraim, *The Arab-Israeli Conflict: The Palestine War*, Osprey Publishing, Oxford, 2002.

KESHET Yehudit Kirstein, *Checkpoint Watch*, Zed Books, London, 2006.

KHOURI Fred J., *The Arab-Israeli Dilemma*, Syracuse University Press, Syracuse, 1985.

KNUTSEN Torbjon L., *Uluslararası İlişkiler Teorisi Tarihi*, Açılım Kitap, İstanbul, 2006.

LUCAS Noah, *The Modern History of Israel*, Weidenfeld and Nicolson, London, 1974.

MORRIS Benny, *Righteous Victims: A History of The Zionist-Arab Conflict 1881-1999*, Alfred A. Knof, New York, 1999.

REINHART Tanya, *The Road Map to Nowhere: Israel/Palestine since 2003*, Verso, London, 2006.

RIGBY Andrew, *The Living Intifada*, Zed Books, London, 1991.

ROKACH Livia, *Israel's Secret Terrorism: A Study Based on Moshe Sharett's Personal Diary and Other Documents*, AAUG, Massachusetts, 1986.

ROSS Dennis, *The Missing Peace: The Inside Story of the Fight for Middle East Peace*, Farrar Straus and Giroux, New York, 2004.

SELIKTAR Ofira, *New Zionism and the Foreign Policy of Israel*, Croom Helm, London, 1986.

SHARABI Hisham, *Palestine and Israel: The Lethal Dilemma*, Pegasus, New York, 1969.

SHLAIM Avi, *The Iron Wall: Israel and Arab World*, W.W. Norton, New York, 2001.

SMITH Charles D., *Palestine and the Arab-Israeli Conflict*, St. Martin's Press, New York, 1988.

SMOOHA Sammy, *The Orientation and Politization of The Arab Minority in Israel*, University of Haifa Press, Haifa, 1984.

Survey of Palestine Refugees and Internally Displaced Persons 2008-2009, Ed. Ingrid Jaradat Gassner, BADIL Source Center, Bethlehem, 2010.

TAL David, *The War in Palestine 1948: Strategy and Diplomacy*, Routledge, New York, 2004.

TAL Israel, *National Security*, trans. Martin Kett, Praeger, Connecticut, 2000.

TESSLER Mark, *A History of The Israeli-Palestinian Conflict*, Indiana University Press, Bloomington, 1994.

YANIV Avner, *Dilemmas of Security: Politics, Strategy and The Israeli Experience in Lebanon*, Oxford University Press, New York, 1987.

Makaleler:

BISHARA Azmy, "The Uprising's Impact on Israel", *Intifada: The Palestinian Uprising Against Israel Occupation*, Ed. Zachary Lockman, Joel Beinin, I.B. Tauris, London, 1990.

BREGER Marshall J. ve SPIEGEL Steven L., "Why Likud Needs The Peace Process", *Middle East Quarterly*, VI, Number 1, March 1999.

CAREY Roger, "The Contemporary Nature of Security", *Issues of International Relations*, Ed. Trevor C. Salmon, Routledge, New York, 2000.

CURLEY Edwin, "The State of Nature and Its Law in Hobbes and Spinoza", *Philosophical Topics*, Spring 1991, Cilt: 19, Nu. 1.

DORFF Robert, "The Search for National and Homeland Security: An Integrated Grand Strategy", *Terrorism and Homeland Security*, Ed. Paul R. Viotti, Michael A. Ophem, CRC Press, Florida, 2008.

DRAKE Laura, "Implementating Netanyahu's Political and Economic Programme: What Are Israel's Strategic Objectives for The Current Historical Phase?", *Economic and Political Impediments to Middle East Peace*, Ed. J.W. Wright, Laura Drake, Mac Milan Press, London, 2000.

ESPOSITO Michele, "Chronology", *Journal of Palestine Studies*, XXXIV, Nu. 3, Spring 2005.

ESPOSITO Michele, "Quarterly Update on Conflict and Diplomacy", *Journal of Palestine Studies*, XXXV, Nu. 2. Winter 2006.

HENDERSON James Youngblood, "The Context of the State of Nature", *Reclaiming Indigenous Voice and Vision*, Ed. Marie Battiste, UBC Press, Toronto, 2000.

HOROWITZ Dan, "The IDF: A Civilianized Military in A Partially Militarized Society", *Soldiers, Peasants and Bureaucrats*, Ed. R. Kolkowitz, A. Korbonski, Allen and Unwin, London, 1982.

KHALIDI Rashid, "The Palestinian and 1948: The Underlying Causes of Failure", *The War For Palestine: Rewriting The History of 1948*, Ed. Eugene L. Rogan, Avi Shalim, Cambridge University Press, Cambridge, 2001.

KIMMERLING Baruch, "The Social Construction of Israel's National Security", *Democratic Societies and Their Armed Forces: Israel in Comparative Context*, Frank Cass, London, 2000.

LORCH Netanel, "Plan Dalet", *From Haven to Conquest*, Ed. Walid Khalidi, The Institute For Palestine Studies, Washington, 1987.

REKHESS Elie, "The West Bank and The Gaza Strip", *Middle East Contemporary Survey*, XV, Ed. Ami Ayalon, Westview Press, Boulder, 1991.

Sammy Smooha, "Part of the Problem or Part of The Solution: National Security and The Arab Minority", *National Security and Democracy in Israel*, Ed. Avner Yaniv, Lynne Reinner, Colorado, 1993.

İnternet:

İsrail Dışişleri Bakanlığı'nın 22 Mart 2004 tarihli açıklaması. "Targeting Terrorist-Legal Aspect", <http://www.mfa.gov.il/MFA/Government/Law/Legal+Issues+and+Rulings/Targeting%20Terrorists%20-%20Legal%20Aspects%20-%20March%202004> (Erişim tarihi: 03.06.2012).